

Ginkim kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim | darbą kaip milžinai!
Laimina Dievas sąjama grūdą,
Laimina valsių: gema šimtai.

Maironis

GARSAS

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Nors mūsų, vyrų, nedaugel yra,
Tačiau tvirti mes, jei rūs vlenybė,
| darbą stokim vyras | vyrą,
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Maironis

Nr. 6

BIRŽELIS — JUNE, 1982

Vol. 65

PASIDAIURIUS PAS SAVE IR APLINKUI...

IR "GARSAS", SUKAKTUVININKAS...

Šioje skiltyje ir kitose laikraščio vietose beveik kiekviename numeryje minimos žinomųjų asmenų įvykių sukaktys. Praeitą mėnesį suėjo reikšminga "Garso" gyvenime sukaktis. Nutylėjome, tartum laukdami, kad kiti ją paminėtų.

1982 metų gegužės 17 d. sukako lygiai 65 metai, kai spaudos pasaulio šviesą išvydo "Garso", Lietuvos Katalikų Susivienijimo organas, pasiryžęs tarnauti ne tik savo organizacijos, bet ir visos lietuvių tautos reikalams. Taigi "Garso" sulaukė, kaip įprasta sakyti, "pensininko" amžiaus, kada bene dauguma Amerikos darbo žmonių traukiasi iš dirbtuvių ir įstaigų, atsiveikina su savo įprastinėmis pareigomis ir pradeda naują gyvenimo laikotarpį, kurį vieni vadina savo sauleleidžiu, o kiti — auksiniu amžium.

Tuo tarpu "Garso" dar nežada trauktis pensijon, nors jo leidėjai gal ir turi įvairių sumanymų dėl jo ateities. Daug kas priklausys nuo "Garso" skaitytųjų ir bendradarbių. Kaip ten bebūtų, pažymint "Garso" 65 metų sukaktį, verta bent trumpai prisiminti jo buvusius redaktorių, kurių iki šiol iš viso buvo tik trys.

"Garso" pasirodė 1917 metų gegužės 17 d. Brooklyne, išėdamas L.K. Susivienijimo namuose. Iki tol Susivienijimui talkino kiti laikraščiai—Vienybė Lietuvninkų, Žvaigždė, Draugas.

Pirmasis "Garso" redaktorius buvo Julius Kaupas, visuomenės veikėjas, anksčiau dirbęs "Draugo" redakcijoje. Amerikoje jis gyveno nuo 1911 iki 1919 metų. Buvo kilęs iš Ramygalos apylinkės, Panevėžio apskrities. Kaupų šeima paliko neišnykstančius pėdsakus Amerikos lietuvių gyvenime. Juliaus brolis — kun. Antanas Kaupas, pirmasis "Draugo" redaktorius, sociologas, visuomenininkas. Jų sesuo — Marija Kaupaitė, Šv. Kazimiero seselių vienuolijos įsteigėja.

Julius Kaupas redagavo "Garso" nepilnus vienerius metus. Jo plunksnos 1918 m. prireikė lietuvių informacijos biurui Washingtono. Kaupas grįžo Lietuvon 1919 m. ir ten pasiliko. Pasizymėjo kaip finansininkas. Dirbo Lietuvos Banke.

Antrasis "Garso" redaktorius

buvo Leonardas Šimutis, pradėjęs tas pareigas 1918 m. balandžio 1 d. Šis veiklus visuomenininkas, publicistas, poetas, "Garso" redagavo aštuonerius metus—iki 1926 m. balandžio 1 dienos. Šimučio redagavimo metais "Garso" labai daug patarnavo Lietuvai. Jame duota apščiainformacinės ir propagandinės medžiagos, siekiant Lietuvai finansinės paramos ir de jure pripažinimo. Kadangi Šimutis buvo ir Tautos Fondo sekretorium ir vajuos vedėju 1918-19 metais, "Garso" tapo svarbia priemone pasiekti didelį lietuvių skaičių ir surinkti Lietuvai didžiules paramos sumas.

Būdamas "Garso" redaktorium, Šimutis buvo išrinktas trečiojo Lietuvos seimo nariu iš Telšių apygardos, krikščionių demokratų partijos sąrašu. Šimutis buvo kilęs iš Šilalės apylinkės, Zemaitijoje.

Trečiasis seimas neilgai išsilaikė — jis buvo paleistas prez. Smetonos 1927 metų balandžio mėnesį. Seimą paleidus, Šimutis nepasiliko Lietuvoje. Jis grįžo Amerikon, bet jau ne "Garso" laikraščio, o "Draugo" dienraščio redaktorium. Kaip žinome, Šimutis savo ryšius su "Garso" nenutraukė visą gyvenimą. Jis buvo jo artimu bendradarbiu, vadovaudamas Susivienijimui nuo 1934 iki 1972 metų.

Tretysis "Garso" redaktorius — Matas Zujus, redagavo "Garso" nuo 1926 metų balandžio 1 dienos iki pat savo mirties — 1979 m. vasario mėnesio. Zujus, turbūt, pasiekė bet kada bet kurį laikraštį redagavusio tarnybos laiko rekordą. Zujus redagavo "Garso" beveik 53 metus. Kaip žinome, Matą Zujų ištikio širdies smūgis, jam beeanant į Vasario 16-tos sukakties progą ruoštas Lietuvos vėliavos pakėlimo prie Wilkes-Barre miesto rotušės iškilmes.

Neminėsiu buvusių redaktorių atliktų darbų. Apie kiekvieną iš jų daugumai "Garso" skaitytųjų yra gerai žinoma—jei ne iš asmeninių santykių, tai iš įvairių straipsnių. Bene mažiausiai žinoma apie Julijų Kaupą. Jis trumpiausiai redagavo ir iš Amerikos išvyko prieš 63 metus. Tačiau ir jo įnašas į tautos gyvenimą yra didelis.

Apie ketvirtąjį redaktorių, tai yra dabartinį, kalbėti susilaikysiu, nes jis turi teisę straipsniui ir "apkarpyti". Kun. dr. Kornelijus Bučmys 1979 m. gegužės mėn. atėjo Susivienijimui ir talką redaguoti "tik laikinai", kol atsirastų nuolatinis redaktorius. Bet tas "laikinas" tęsiasi jau ketvirtąjį metą. Džiūgu, kad kun. Bučmys, redaguodamas Susivienijimui palankų laikraštį "Darbininką", dar suranda laiko ir energijos paskirti ir "Garsoi". Jam šiame darbe pagelbsti rašytojas Paulius Jurkus.

Tiek apie "Garso", jam sulaukus "socialinio draudimo" amžiaus. Apie "Garso" praeitį tęgu savo žodį tars ateities istorikai.

832,000 LIETUVIŲ...

Prieš kiek laiko Amerikos Cenzo biuras (gyventojų surašijimo įstaiga) paskelbė savo surinktus duomenis apie šalies gyventojus pagal jų tautinę kilmę. Sunku, o gal ir visiškai neįmanoma, patikrinti tų duomenų tikslumą. Mums įdomiausia, kad 1979 metais Jungtinės Valstybės lietuvių kilmės gyventojų suskaičiuota 832,000. Nors iki dažnai minimos milijono gerokai trūksta, bet vis dėlto lietuvių esama daugiau negu filipiniečių, slovakų, kinų, japonų, suomių, ukrainiečių, jugo-

slavų, belgų, rumunų, libaniečių, korejiečių, vietnamičių, Azijos indų, iraniečių ir kitų. Paskelbtieji duomenys nėra visuotinio gyventojų surašijimo išvada, bet—visai atskiros studijos padarinys. Kokiu pagrindu tas skaičiavimas padarytas, neskelbiama. Žinoma, tai būtų galima patirti, kreipiantis į Cenzo biurą. Daugiausia gyventojų pasisakė esą vokiečių kilmės — apie 52 milijonai. Toliau seka: 44 mil. airių, 40 mil. anglų kilmės, 8 mil. 400 tūkst. lenkų ir t.t. Latvių ir estų kilmės gyventojų skaičius spaudai pateiktame pranešime nenurodytas, gal dėl to, kad nepaskelbta apie tų tautinių grupių žmones, kurių Amerikoje randa ma mažiau kaip 100,000.

Daug kam galėjo susidaryti

įspūdis, kad Amerikoje ukrainiečių gyvena žymiai daugiau negu lietuvių. Tačiau statistika rodo kitką — jų esama gerokai mažiau. Jų esama 525,000. Ukrainiečiai taip pat negali pasigirti visišku savitarpio vieningumu. Tačiau jie tvirtai savo fraternalizmu. Ukrainiečių Tautinis Susivienijimas (Ukrainian National Association) šių metų pradžioje turėjo 83,409 narius. Pernai jo metinės pajamos iš narių mokesčių ir turto pelno siekė beveik 8 milijonus dolerių. Ukrainiečių Susiv. leidžia ukrainietiški laikraštį "Svoboda" ir anglų kalba savitrašį "The Ukrainian Weekly".

Kažkodėl nei mūsų Susivienijimui, nei mūsų kaimyniniam SLA nepasisekė suburti Amerikos lietuvių po savo fraternalizmo skėčiu gausiau. Tiesa, ir ukrainiečių Susivienijimas kasmet nariais mažėja. Mažėja ir lenkų.

(nukelta į 2 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

ALTO valdybos posėdyje

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba gegužės 21 d. savo būstinėje, Chicagoje, turėjo posėdį, kurį pravedė pirm. dr. K. Sidlauskas. Pradžioje pirmininkas informavo, kad vykdoma akcija, siekiant valdžios įstaigoms išaiškinti, kaip neleistinas yra Specialiosios investigacijų įstaigos terorizavimas lietuvių ryšium su nacių vykdytu žydų naikinimu Lietuvoje ir kitur. ALTA daro pastangų padėti Maskvoje bado streiką paskelbusiai M. Jurgutienėi, siekiančiai vizos atvažiuoti pas savo vyrą į JAV. Toliau dr. K. Sidlauskas pranešė apie sėkmingą Chicago Lietuvos Tarybos metinę konferenciją, kurią pirmininkas pasveikino ALTO valdybos vardu.

T. Blinstrubas painformavo apie pavykusį Tautos Fondo suvažiavimą New Yorke, kur jis atstovavo ALTU. Suvažiavimą sveikindamas, T. Blinstrubas suminėjo, kad VLIKO vedamai Lietuvos laisvinimo akcijai finansuoti ALTA iš viso jau yra pasiegtus apie pusę milijono dolerių. Tautos Fondui visuomenės parama kasmet didėja ir Fondas kasoje jau turi 131,000 dol. ALTA Tautos Fonde turi 80 balsų. ALTO atstovas suvažiavime buvo pakviestas į garbės prezidiumą. Buvo padaryti pasiūlymai dėl apskaitų ir statuto keitimo.

Dr. J. Valaitis painformavo, kad sėkmingai vykdomi teisiniai paruošiamieji darbai dėl ALTO sudaromo Laisvės fondo. Inž. Gr. Lazauskas papasakojo apie pavykusį Cicero ALTO susirinkimą, apie buvusio ALTO valdybos nario V. Šimkaus sukakties pagerbimą, kur inž. Lazauskas sveikino ALTO vardu.

Dr. L. Kriaučiūnas painformavo apie rudenį ALTO ruošiamas svarstybas Lietuvos laisvinimo temomis. Joms jau gauta įtakingų kalbėtojų. ALTO išd. M. Pranevičius pateikė skaičius apie ALTO išdą, kuris yra geras stovyje. Dr. J. Valaitis ir inž. Gr. Lazauskas pranešė apie Washingtono įvykstantį posėdį komiteto Lietuvos pasiuntinybės rūmams remontuoti. Posėdyje ALTO atstovai — M. Vaivadienė, M. Samatienė ir dr. K. Jurgėla. Sudaromas tam reikalui vajuos komitetas Chicagoje. Į jį jau sutiko įeiti inž. Gr. Lazauskas, dr. J. Valaitis, J. Ivanauskas ir J. Talandis.

Kun. J. Prunskis painformavo apie sėkmingą pasitarimą su kiltaučių etninių laikraščių redaktoriais, pasidžiaugė, kad paruoštos Sibiro tremtinių skaid-

rės. Papasakojo apie pasikalbėjimą su JAV delegacijos prie Jungtinių Tautų patarėju Carl Garsham. Painformavo apie pasitarimus su Kirkland-Ellis teisių firmos, kuri gina L. Kairį, advokatu Springer. Taipgi papasakojo apie Chicagoje įvykusių antibolševikinių tautų konferenciją, kur dalyvavo buvęs ukrainiečių premjeras J. Stetsko ir Miunchene leidžiamo žurnalo "ABN Correspondence" redaktorė Slava Stetsko. Dr. V. Šimaitis padarė pranešimą ALTO namų remonto reikalui.

Be sumintųjų, posėdy dalyvavo adv. A. Domanskis, K. Radvila, J. Lekas, A. Gabalienė, R. Tričytė.

Čekai užtaria kalinamą lietuvių

Chicagoje leidžiamas čekų dienraštis "Denni Hlasatel" panašodamas ALTO anglų kalba biuletinį, įsidėjo informaciją apie JAV atstovų rūmų priimtą rezoliuciją V. Skuodžio išlaisvinimo reikalui. Šio dienraščio redaktorius J. Kučera dalyvavo ALTO suruoštame redaktorių pasitarime.

Telegrama prezidentui ir valst. sekretoriui

JAV prezidentui Reaganui ir valstybės sekretoriui A. Haig dr. K. Sidlauskas Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasiuntė telegramas, pranešdamas apie M. Jurgutienės Maskvoje vykdomą bado streiką, reikalaujant vizos išvykti su dukra į JAV pas savo vyrą. Prezidentas ir valstybės sekretorius prašomi paveikti į Sovietų Sąjungos vadovybę, kad viza būtų išduota, ir daryti pastangų, kad kuriam JAV ambasados nariui Maskvoje būtų duotas leidimas M. Jurgutienę aplankyti. Po telegramų šis reikalas buvo plačiau išdėstytas dr. K. Sidlauskos raštais prez. Reaganui ir valstybės sekretoriui Haig.

Raštas iš Baltųjų Rūmų

Prezidento Reagan patarėjas Edwin Meese III iš Baltųjų Rūmų atsiuntė raštą Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkui dr. K. Sidlauskui, atsiliepdamas į ALTO pasiūstą nusiskundimą, kad Specialiosios investigacijų įstaiga peržengia teisingumo ribas, nepagrįstai terorizuodama lietuvių dėl tariamo kai kurių lietuvių kooperavimo su naciais. E. Meese III aiškina, kad visos investigacijos esančios vykdomos laikantis JAV įstatymų ir gaunamos informacijos iš už geležinės uždangos eina per valstybės departamentą. Atsakymas

(nukelta į 2 psl.)

Prie Hartfordo Civic Center gegužės 23 protestuoja lietuviai prieš Billy Graham pasisakymus. Nuotr. Alf. Dziko

GAIRĖS SANTYKIAM SU OKUPUOTA LIETUVA

Australijos Pabaltiečių Taryba ir Latvijos konsulato pareigūnai gavo iš Australijos vyriausybės užklaimą dėl santykiavimo su menininkais ir dainininkais, atvykstančiais iš okupuotos Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Ryšium su tuo tenka priminti principus, kurie buvo Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tarybos bei Lietuvos Laisvės Komiteto sutarti, informacijos tikslais dalyvaujant ir Lietuvos Diplomatines Tarnybos atstovams, 1966 sausio 22-23 Clevelande, Ohio, ir 1974 spalio 26-27 White Plains, New York.

Visi Lietuvos laisvinimo veikloje vadovaujantieji veiksniai sutarė, kad "kiek įmanoma okupacinio režimo varžtų ribose, laisvųjų pasaulio lietuviams yra tikslinga puoselėti ir plėsti ryšius su pavergtoje Lietuvoje gyvenančiais tautiečiais iševijios tautiniam tapatumui su savo tauta išlaikyti ir solidarumui su ja ugdyti. Tuos ryšius mezgant ir palaikant, iševijios lietuviams tenka vadovautis savo sveika

nuovoka; sąžinės jautrumu ir tautiniu sąmoningumu, vengiant bet kurių veismų, kurie galėtų pakenkti Lietuvos valstybiniam tęstinumui ar lietuvių tautos pastangoms išlikti ir išsivaduoti iš okupacijos" (White Plains konferencijos išvadų komisija, 1974).

"Išlaikyti, remti ir stiprinti Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, tęsiantį tautos valią dirbti ir kovoti už nepriklausomybės atstatymą" (1974, punktas B-2).

Kiek anksčiau (1966) pasiektas susitarimas skelbia:

"TAUTINĖ DRAUSMĖ REIKALAUJA, kad tol, kol Sovietų Rusija laikys Lietuvą okupuotą ir paverstą Sovietų Sąjungos dalimi, laisvieji lietuviai santykiuose su okupuotos Lietuvos gyventojais ribotą bendravimą tik privačioje asmeninėje plotmėje."

"Vertinama kiekviena laisvės kovos iniciatyva, tačiau siekiama, kad ji būtų suderinta su Lietuvos laisvinimo veiksmų politika ir taktika" (1966, punktas 4).

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

PREZIDENTAS R. REAGAN UŽ BALTIJOS VALSTYBIŲ LAISVĘ

Gegužės 23 Los Angeles Biltmore viešbuty įvyko Amerikos Baltųjų Rūmų suorganizuota žmogaus teisių konferencija, kurioje pagrindinę kalbą pasakė iš Washingtono atvykęs valstybės sekretoriaus vyr. asistento pavaduotojas Melvyn Leviski. Prezidentas Reagan šią konferenciją pasveikino tokia telegrama:

"Man labai malonu pasveikinti Amerikos Baltųjų Rūmų Lygą ir visus žmogaus teisių konferencijos vakarienės dalyvius. Aš noriu išreikšti savo padėką Lygos nariams už jų atsidavimą didiesiems laisvės principams visai žmonijai ir už jų rūpestį Baltijos kraštais — Lietuva, Latvija ir Estija.

Amerikos baltai ypač gerai supranta nepalyginamą laisvės vertę. Aš noriu jus užtikrinti, kad amerikiečiai dalijasi jūsų viltimis, jog vieną dieną senosios jūsų tėvynės prie Baltijos jūros atgaus laisvę.

Jungtinės Amerikos Valstybės tebeprapažįsta laisvas Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes ir niekada nepripažįsta prievartinio šių respublikų inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Mes tvirtai esam įsipareigoję laisvo apsisprendimo principui ir visų žmonių teisei pasirinkti tokią valdžios formą, kurioje jie nori gyventi.

Linkiu gražaus vakaro ir sėkmingos konferencijos.

Jūsų
Ronald Reagan."

Deportacija į Sibirą. Šią nuotrauką kadaise įsidėjo vokiečių spauda, rašydama apie partizaninį karą Lietuvoje ir išvežimus į Sibirą.

GARSAS

Publication No. (USPS 214-326)
Published Monthly except July and August
LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA
341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 Tel. 827-1361
Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:
P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703
Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application
Rašius (straipsnius ir korespondencijas) redakcija išsio savo nuožūra.
Nespausdintus rašius grąžina tik patiesiems autoriams prašant.
\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

AMERIKOS LIETUVIŲ
TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 1 psl.)

nėra įtikinantis, ir gerai, kad tuo reikalu buvo ALTO pareiškimas nepasitėnkimas.

Per amerikiečių radiją
apie Lietuvą

Antanas Dundzila, pereitų metų pabaigoje trejetą mėnesių kaip Fulbright paskaitininkas buvęs Lietuvoje ir ten turėjęs progos stebėti daugelį okupanto daromų skriaudų lietuvių tautai, Amerikos Lietuvių Tarybos informacijai tarpininkaujant buvo pakviestas birželio 4 d. 5 val. 15 min. v. papasakoti apie Lietuvą amerikiečių programoje WTAQ radijo stotyje, veikiančioje bangą 1300 AM.

Lietuviai arkivyskupijos senatė

Į Chicago arkivyskupijos kunigų senatę atstovauti lietuviams kunigams išrinktas kun. J. Prunskis, ALTO informacijų direktorius. Jis dabar turės progos pagal reikalą senato posėdžiuose ir susitikimuose su kitais senatoriais išskelti Lietuvą liečiančius klausimus.

Informacijos apie Lietuvą

Amerikos Lietuvių Tarybos centro įstaiga dažnai telefonais, raštu, stundžiamais spaudiniais teikia informacijas apie Lietuvą. Neseniai platesnė informacija buvo parūpinta studijai, kurią rašo G. A. Bartuševičius.

ALTO metinis suvažiavimas

Amerikos Lietuvių Taryba posėdy gegužės 21 d. nusprendė savo metinį suvažiavimą šaukti spalio mėn. pabaigoje Tautiniuose namuose Chicagoje. Tam jau pradėdama ruoštis.

PASIDAIRIUS PAS SAVE
IR APLINKUI...

(atkelta iš 1 psl.)

ir kitų tautybių fraternalinės draugijos, nes šiandien didžiąją jų tikslų dalį labai patraukliai patenkina valdiniai ir privatiniai fondai su savo gerai apsaugotomis išmokomis. O fraternalinių organizacijų socialinius ir tautinius tikslus vykdo įvairios tų pačių tautybių žmonių kultūrinės ir visuomeninės draugijos. Artėdami prie savo organizacijos šimtmečio (1986 m.) sukakties, turėtume ryžtingiau pasidairyti aplinkui ir ypač pas save—padaryti atitinkamas išvadas.

VILNIAUS SEMINARIJA
400 METŲ

Baltstogėje (Bialystoke) gegužės 23 dieną minėta Vilniaus kunigų seminarijos įsteigimo 400 metų sukaktis. Iškilmei suteikė didelės reikšmės Lenkijos primas, arkivyskupas Josef Glemp, į ją atvykdamas ir joje dalyvaudamas. Tačiau pamokslą ryšium su šia sukaktimi sakė Wrocławo arkivyskupas Gulbinowicz. Deja, neturime arkivyskupo pamokslų teksto. Vien iš "New York Times" korespondento pranešimo galima susidaryti ir šališką vaizdą.

Arkivyskupas Gulbinowicz pavadinęs Vilnių ir jo seminariją vakarų Europos žinioms centru, lotynų kultūros tvirtove, iki šios dienos narsiai atremiančia visas tamsos pajėgas. Gal ir paminėtos Vilniaus lietuviškumo

Artėja sprendimas dėl
Dariaus-Girėno ženklų

Artėja laikas, kada JAV paštų vadovybė darys galutinį sprendimą dėl išleidimo pašto ženklų, minint Atlanto nugalėtojų Dariaus ir Girėno 50 m. mirties sukaktį. Dabar paskutinis laikas siųsti telegramas ir laiškus adresu: The Citizens Stamp Advisory Committee, c/o U.S. Postal Service, Washington, D.C. 20260, o taip pat — The Honorable William F. Bolger, Postmaster General of the United States, Washington, D.C. 20260. Tekstų pavyzdžius galima gauti ALTO centro įstaigoje.

Čekų prielankumas
lietuviams

Chicagoje leidžiamas čekų laikraštis "Nedelni Hlasatel" gegužės 23 d. įdėjo stambų aprašymą Amerikos Lietuvių Tarybos suruošto pasitarimo su etninių laikraščių redaktorais ir taip pat įsidėjo visų tame pasitarime dalyvavusių redaktorių su Amerikos Lietuvių Tarybos vadovybe nuotrauką. Pastebimas tokių pobūvių poveikyje susidaręs suartėjimas.

Studentės vasaros darbas
Lietuvai

Studentė Daiva Baršketytė yra Amerikos Lietuvių Tarybos priimta vasaros darbu Jungtiniam pabaltiečių amerikiečių komitete Washington, kaip tos įstaigos internė. Savo tarnybą pradės birželio 7 d. Sešias savaites dirbs Washington, o dvi ALTO centre Chicagoje. Lietuvos ir apskritai pabaltiečių reikalus keldama, ji lankysis Washingtono įstaigose ir pratinsis bendrai dirbti su latviais ir estais, besiekiant pavergtoms tėvų

žymės bent praėjtyje, tačiau N.Y.T. korespondentas rašo, kad ark. Gulbinowicz kalbėjęs apie Vilnių "lenkų istorijos rėmuose" ir nurodęs, kad Vilniaus seminarija visada mokiusi savo auklėtinius būti arti savo žmonių, ir kad jie tai ir vykde, "eidami drauge su savo žmonėmis į Sibirą... į nacių Vokietijos koncentracijos lagerius ir į stalininius lagerius".

Be abejonės, Vilniaus kunigų seminarija atliko svarbų vaidmenį Lietuvos ir Lenkijos gyvenime. Objektvus istorikas pasvers jos veiklą per kelis šimtmečius. Tuo tarpu galime reikšti pasitenkinimą, kad Vilniaus kunigų seminarija, pirmoji diecezinė seminarija Lietuvoje, įsteigta anksčiau negu panašios apimties institucijos Lenkijoje. Ją įsteigė Vilniaus vyskupas, kardinolas Jurgis Radvilas. Steigimo raštas pasirašytas 1582 m. sausio 11 d. Iki tol kunigai Vilniaus vyskupijai buvo ruošiami privačiai, katedros arba vienuolių mokyklose. 1579 metais įsteigus Vilniaus universitetą, buvo susitarta, kad jame galės mokytis 12 studentų, besiruošiančių tapti kunigais. Tačiau kardinolas Radvilas pasiryžo įsteigti atskirą diecezinę seminariją. (Plačiau apie Vilniaus seminariją rašoma Liet. Enciklopedijoje).

Tuo tarpu trūksta žinių apie šios reikšmingos sukakties pažymėjimą Lietuvoje.

j.b.l.

žemėms laisvės. D. Baršketytės tarnybą finansuoja ALTA. D. Baršketytė yra baigusi DePaul universitetą, pasižymi visuomenine veikla skautuose ir ateitininkuose ir yra lituanistinės mokyklos mokytoja.

Ryšiai su Jungtinių Tautų
atstovybės patarėju

Chicagoje veikia Jungtinių Tautų darbus remti sąjunga, kuri buvo iš Washingtono atsikvietusi JAV delegacijos prie Jungtinių Tautų patarėją Carl Garsham. Ta proga suruoštuose pietuose jis papasakojo apie JAV delegacijos rūpestingas pastangas Jungtinėse Tautose ir sutinkamus sunkumus. C. Garsham rodo daug prielankumo lietuviams. Jis net vienoje savo kalboje Jungtinėse Tautose pabrėžtinai gynė Pabaltijo valstybių laisvę. Šiame pobūvyje ALTUI atstovavęs kun. J. Prunskis turėjo progos su C. Garsham prisiminti Lietuvos reikalus.

Teisių firma gina lietuvių

Viena stipriausių Chicagoje teisių firmų — Kirkland & Ellis, teisėjui pasiūlius, sutiko ginti L. Kairį, be deramo pagrindo Specialių investicijų įstaiigos kaltinamą ryšium su nacių vykdytu "Holocaust" centru Europoje. Firma sutiko gynybą vykdyti nemokamai, tam reikalui pasiryžusi advokatus F. Bartlit, D. Springer, T. Kuhn, ir Ph. Beck. Vienas iš tų advokatų buvo atsilankęs į ALTO įstaigą ir jo kviečiamas kun. J. Prunskis sutiko būti gynybos liudininku.

Washingtono komitetas

perspausdino ALTO žinias Jungtinis pabaltiečių amerikiečių komitetas savo leidžiamame biuleteny išsiaiškins perspausdino ALTO informacijų biuletenio anglų kalba paskutinį numerį.

Naujas ALTO Tarybos narys

JAV Lietuvių Respublikonų Federacija vieton pasitraukusio Alekso Jankūno į Amerikos Lietuvių Tarybą paskyrė Juozą Sulaitį. Į ALT valdybą įeina Jonas Talandis.

Uolus Lietuvos reikalų gynėjas

Amerikos Lietuvių Tarybos Rochesterio skyriaus pirmininkas Juozas Jurkus gana dažnai amerikiečių spaudoje praveda laiškus, gindamas Lietuvos ir lietuvių reikalus. ALTO Skyrių komisijos pirmininkas Teodoras Blinstrubas jam pasiuntė padėkos raštą.

Įvertino visuomeninį
pasišventimą

Lietuvių Fondo suvažiavime buvo specialiu žymeniu apdovanotas ALTO vicepirmininkas dr. Jonas Valaitis, drauge su kitais daug pasidaravusiais tos institucijos pradininkais: dr. K. Ambrozaičiu, dr. G. Baluku, dr. A. Razma. Rinkimuose į Lietuvos Fondo tarybą dr. J. Valaitis gavo daugiausia balsų. Suvažiavimą ALTO vardu sveikino kun. J. Prunskis.

Amnesty International

rūpinasi lietuviams Iš prancūzijos, Maintenon mieste, Amnesty International skyrus kreipėsi į ALTĄ, teiraudamasis apie okupantų kalinamą Br. Jaugelį. Jų skyrius yra pastėmęs specialiai šį kalinį globoti, bet nusiskundžia, kad negauna atsakymo į siunčiamus laiškus. ALTA tiems prancūzams persiuntė turimas informacijas.

Prieš atominę grėsmę

Dienraštis "Chicago Tribune" išspausdino kun. J. Prunskio laišką, kuriame pabrėžiama, kad Amerika negali jaustis saugi nuo Sovietų atominės grėsmės, jeigu bus silpna. Kadangi Maskva sutarčių nelaukia, tai nuo pavojaus tegali apsaugoti tik stipri JAV atkirto jėga.

Šį laišką paskaitėsi Columbia kolegijos filmų skyriaus tarnautoja Josephine Ryan, atvykusi į ALTO įstaigą, įreikordavo

Maironio namai Kaune. Dabar yra literatūros muziejus. Priekyje stovi neseniai pastatytas paminklas didžiajam poetui. Paminklo autorius-skulptorius G. Jokūbonis. Nuotrauka V. Alksninio, padaryta praėjusią vasarą.

kun. J. Prunskio pareiškimas jos ruošiamam filmui.

Lietuviai kitataučių
redakcijoje

Vis daugiau atsiranda lietuvių, kurie dirba kitomis kalbomis leidžiamuose laikraščiuose, amerikiečių radijo stotyse. Pvz. "Chicago Tribune" redakcijoje dirba A. Burba, rankraščių paruošimo skyriuje. Huntingtone, Ind. leidžiamam savaitraščiui "Our Sunday Visitor" redakcijos narys yra Charles Sawitskas. Amerikos Lietuvių Taryba veda kartotėkų lietuvių redaktorių, laikraštinių, kurie dirba kitataučių spaudoje, radijuje, televizijoje. Apie tokius asmenis prašoma pranešti kun. J. Prunskui, adresu: Lithuanian American Council, 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629, tel.: (312) 778-6900.

Stipri akcija dėl Dariaus-Girėno
pašto ženklų

Dr. K. Šidlauskas, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, 1981 m. lapkričio mėn. 18 d. kreipėsi į JAV paštų vadovybę, atkreipdamas dėmesį į reikalą išleisti Dariaus-Girėno pašto ženklą, minint tų Atlanto nugalėtojų ryžtingą žygių ir jų mirties 50 metų sukaktį. Abudu jie buvo JAV veteranai. Šis reikalas susilaukė plačios lietuvių visuomenės paramos. Daugelis organizacijų ir pavienių kreipėsi tuo reikalu į paštų vadovybę. Stipriai šį reikalą parėmė Lietuvos vyčiai. Šv. Kryžiaus ligoninė Chicagoje painformavo apie šį reikalą savo turimus 1600 tarnautojų, 500 pagalbinių vienetų žmonių, 425 ligonis, skatinama paremti pastangas, kad toks pašto ženklas būtų išleistas. Ligoninė tuo reikalu net išleido savo "press release". Filatelistas Juozas Žadeikis tuo reikalu spaudai parūpino gausiai medžiagos ir net paruošė 11 tekstų laiškam, kreipiantis į pašto vadovybę Dariaus-Girėno ženklų reikalą. Laiškams pavyzdžiū galima gauti ALTO centre.

Svarbi rezolucija
Skuodžio reikalą

JAV atstovų rūmai gegužės 4 d. priėmė rezoluciją 200, kuria reikalaujama laisvės kalinamam Vytautui Skuodžiui. Rezolucijoje pabrėžiama, kad Vytautas Skuodis, kaip gimęs Chicagoje, yra JAV pilietis, yra garbingas mokslininkas, dėstęs Vilniaus universitete. Primenamas jo areštas, teismas 1980 m., jo bado streikas prieš neteisėtas 1981 m., pabrėžiama, kad Lietuva buvo neteisėtai prievarta užgroba Sovietų Sąjungos ir kad JAV tos inkorporacijos nepripažįsta. Rezolucijoje skatinamas JAV prezidentas pareikšti Sovietų Sąjungai susirūpinimą Skuodžio reikalą, daryti visas pastangas, kad jis būtų išleistas iš kalėjimo ir būtų sudarytos sąlygos jam ir jo šeimai emigruoti į JAV pasirinktą šalį.

Šios rezolucijos tekstą atstovų rūmai pasiuntė JAV prezidentui, Valstybės sekretoriui, JAV ambasadoriui prie Jungtinių Tautų, Sovietų Sąjungos aukš-

čiausios tarybos prezidentui pirmininkui, Maskvos ambasadoriui JAV-se, V. Skuodžiui ir jo šeimai ir Lietuvių Helsinkio grupėi.

Panašią rezoluciją JAV senatas jau buvo priėmęs 1981 m. rugs. 22 d. Svarstant šią rezoluciją, stipriai už ją atstovų rūmuose pasisakė kongresmanai: D. Bonker, J. Leach, W. Broomfield, C. Ferraro, E. Derwinski, M. Biaggi, B. Corrada, Ch. Dougherty. Rezolucijos tekstą ALTUI atsiuntė kongresmanas W. Broomfield.

ALTO pasitarimas Cicerio

Amerikos Lietuvių Tarybos Cicerio skyriaus valdyba drauge su organizacijų atstovais gegužės 3 d. turėjo posėdį aptarti savo ateities darbus. Posėdyje dalyvavęs inž. Gr. Lazauskas paskatino gausiau rašyti laiškus Washingtonui Dariaus-Girėno pašto ženklų reikalą ir priminė, kad dar nevēlu siųsti aukas Lietuvos pasiuntinybės rūmų remontui Washington.

Antibolševikinė tautų
konferencija

Iš Miuncheno į Chicagą buvo atvykę antibolševikinio tautų sąjūdžio vadovai bei jų žurnalo redaktoriai Slava ir Jaroslav Stetsko. Chicagoje gegužės 9 d. ukrainiečių salėje buvo sušauktas pasitarimas su jais. Dalyvavo estų, latvių, vokiečių, afganistaniečių, kubiečių, lenkų, rumunų atstovai. Iš lietuvių buvo, atstovaudami ALTA, dr. Bronė ir Viktoras Motušiai ir kun. J. Prunskis. Svečiai iš Vokietijos painformavo apie pavergtų tautų sąjūdžio veiklą, apie spalio mėn. Tokijo mieste jų šaukiamą konferenciją, apie nuotakas Vokietijoje. Buvo pasitarta dėl tolimesnės veiklos būdų.

Pasitarimas su kitataučiais
redaktorais

Amerikos Lietuvių Tarybos suorganizuoti pietūs ir pasitarimas su etninių grupių redaktoriais gegužės 5 d. praėjo labai sėkmingai, dalyvaujant ukrainiečiams, čekams, lenkams.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Mielas Tautieti, drauski
LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudus organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniskus apdraudus planus
pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokescius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai priimami be medikalines egzaminacijos — sveikatos patikrinimo. Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į mūsų kolonijoj gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

..... (Zip Code) .....

Jeigu norėtum priklausyti mūsų kolonijoj gyvuojančion Susivienijimo kuopon, centras pasiųs šį kuponą kuopos sekretoriui, kurs amseniai atlankęs suteiks paaiškinimų, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: ..... (taip ar ne). Jeigu norėtum įstijauti centrinėn kuopon, tada ir narytės mokescius siųskit tiesiog į centrą. Malonėkite atsakyti: ..... (taip ar ne).

Bostono tautinių šokių sambūris. Sambūriui vadovauja Ona Ivaiškienė (trečioje eilėje trečia iš kairės).

LIETUVOS POLITINIAI KALINIAI SOV. SAJUNGOS LAGERIUOSE

Didžiųjų trėmimų minėjimo akivaizdą prisiminkim, kad dar ir dabar daugelį lietuvių politinių kalinių okupantai naujai areštavę tebelaiiko ar laikė kalėjimuose, koncentracijos stovyklose. Skelbiam eilę pavardžių, kad visada, prisimindami okupanto skriaudas, keltume pasaulį balsą dėl kalinamų brolių išlaisvinimo.

1. Abraminas Vytautas, g. 1935, nuteistas 1955, bausmė 25 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 385/19.
2. Astrauskas Antanas, kalintas Mordovijos konc. stov., 1974 pasirašęs bendrą pareiškimą Tautybių Sovietui.
3. Babičas Vaclovas, sūnus Mato, gimęs 1917 Darbutų k., Raseinių raj., buvęs apylinkės partizanų grupės vadas, 1945 pasitraukęs dirbo Radviliškio raj. Pociūnų tarybiname ūky arkininku. Suimtas, tardymų parodymai iš 1963.II.4 paskelbti bolševikų spaudoje.
4. Bagdonas Povilas, g. 1917, nuteistas 1957, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 17.
5. Baltrūnas Antanas, g. 1907, buvęs policininkas, Papilė, Šiaulių aps., 1967.XI.14-17 nuteistas 13 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
6. Baranauskas Stasys (pagal Eltos 1980 Nr. 1, psl. 217 - Kazys), už partizaninę veiklą 1971 nut. 10 m., kalinamas Permės srities, Kučino konc. stov. 389/36.
7. Beranskis Kazys, g. 1917, nut. 1969, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
8. Biržys Povilas, g. 1901, nut. 1959, bausmė 25 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
9. Buknys Kostas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
10. Burbulis (Bubulus?) Stepas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
11. Burbulis Antanas, g. 1917, nut. 1969, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
12. Daplienė Zinaida, Vilnius, eksperimentinio metalo staklių prietaisų skyr. programuotoja, 1978.V.30 suimta, apkaltinta antitarybinės literatūros platinimu ir šantažavimu, 1978.XI.17 nuteista 4 m.
13. Danjotas L., Jonava, Kauno aps., 1976.X suimtas, 1977.XI.28 nuteistas 5 m., išvežtas į konc. stov.
14. Deksnys Antanas, kalin-

15. Džiaugis Antanas, g. 1914, nut. 1965, bausmė 15 m., kalinamas konc. stov. 36.
16. Gaidys Alfonsas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
17. Gajauskas Balys, s. Jono, g. 1926.II.24 Vygrielių k., Vilkaviškio raj., už partizaninį veikimą 1948 Šiauliuose suimtas, 1948.IX.18 nuteistas 25 m., kalintas Mordovijos konc. stov. Išleistas 1973.V.3. Grįžo į Kauną, gyveno su motina, dirbo elektros monteriu. 1977.IV.20 vėl įkalintas, apkaltintas: a) davė lenkų k. knygą "Bolševizmas" kitam; b) išvertė iš rusų į lietuvių k. A. Solženicyno "Gulago salyno" vieną skyrį; c) sudarė lietuvių politinių kalinių sąrašą ir kaupė partizaninio judėjimo dokumentus. 1978.IV.14 Vilniaus aukščiausio teismo nuteistas 10 m. griežto režimo lagerin ir 5 m. ištremimo. Lietuvos Helsinkio komiteto narys. Buvo kalintas Mordovijoje Sosnovkos lag., nuo 1980.III.1 perkeltas kitur.
18. Gasitonas Algirdas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
19. Gimbutas Justas, g. 1925 Žemaitijoje, po 1944 rusų okupacijos partizanas Skuodo apyl., Kretingos aps. Suimtas, 1948 nut. 25 m. griežto režimo lagerin, kalintas Mordovijos konc. stov. 385/19. Per eilę kalėjimų pasiekė Sibirį, ten dar papildomai nubaustas 5 m. Rusų saugamas pažadais ir kankinimais siekė jį užverbuoti šnipinėjimui. 1977 Naujųjų Metų sukimo vakarą, visus kalinius suvairius į atitinkamą patalpą, jis padarė pranešimą: "Kas šiame popieriuje parašyta, tai parašyta tikru mano krauju. Aš, Justas Gimbutas, pareiškiu, kad jokios tortūros nepalauš mano ištikimybės Jėzui Kristui ir Lietuvai". Čia pat sąrgų buvo labai sumuštas ir gavo 6 mėn. karcerio. 1979.IV išleistas grįžo į ok. Lietuvą. 1980.II.18 suimtas ir II.28 nut. 1 met. į pataisos darbo stovyklą.
20. Grigas Stasys, g. 1913, - 1941.VI sukilimo dalyvis, 1967.IX.28 Kupiškų nut. 15 m., kalinamas konc. stov. 2.
21. Indrikas Robertas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
22. Jakubauskas Kazys, g. 1920, nut. 1965, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 385/17.
23. Januševičiūtė Rūta, stud., Vilnius, suimta 1979.V.3.
24. Juškūnas Henrikas, g. 1927, 1946 išvežtas į Intos konc. stov., Komi resp., paleistas 1955, vėl suimtas 1957, išv. į Zubovo-Beručo raj. Mordovijoje, paleistas 1959, trečią kartą suimtas 1976.XI.22 Jonavoje, Kauno aps., 1977.XI.28 nuteistas 10 m. griežto režimo ir 5 m. tremties. Kalinamas: 431120 Mordovskaya ASSR, Zubovo - Poliansky Rayon, pos. Sosnovka, Uch. ZhKh 385/1-6.
25. Jauga Antanas, g. 1921, buv. polic. Papilė, Šiaulių aps., 1967.XI.17 Šiauliuose nut. 15 m., kalinamas Permės konc. stov. 389/35.
26. Juzys Juozas, g. 1915, suimtas 1971, nuteistas 12 m., kalinamas Permės konc. stov. 389/35.
27. Jurevičius Mečislovas, buv. partiz., 1950.V.29 suimtas, nut. 25 m. ir 5 m. atimtos teisės, 1956.VI.29 amnestuotas, 10 m. dirbo Liet. Aklųjų draug. gaminių mokytoju kombine Šiauliuose, 1975.I.10 iš darbo atleistas, buvo zakristijonas Šiauliuose, 1979.VIII.23 dalyvavo demonstracijoje Maskvoje. Lietuvos Helsinkio grupės narys. 1980.II. pradžioj suimtas.
28. Karalius Jonas, 1941.VI. sukilimo dalyvis, 1967 Kupiškų nut. 25 m., kalinamas Permės konc. stov. 33.
29. Korsakas Antanas, g. 1908, nut. 1967 (kitomis žiniomis 1963), bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 385/19.
30. Kurzinkas Jonas, kalintas Permės srities konc. stov. 389/35.
31. Kvarciejus B., kalintas Permės srities konc. stov. 35.
32. Lapienis Vladas, s. Antano, g. 1906.VI.6, ekonomistas, baigęs Vilniaus univ., vedęs, pensininkas, 1976.X.19 suimtas už laikymą "antitarybinės" literatūros, už platinimą LKB Kronikos, A. Solženicyno "Gulago salyno" I d. Vilniuje 1977.VII.25 nuteistas 3 m. ir 2 m. tremties. Konc. stovykloje už negalėjimą atlikti sunkių darbų du kartus baustas karceriu. Adresas: Mordovskaya ASSR, Stacija Potma, P/O Lesno, Uch. ZhKh 385/19-2.
33. Lauraitis Stasys, g. 1907, nut. 1970, bausmė 12 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
34. Leikus Juozas, g. 1914, ats. kpt., 1971 nut. 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
35. Matulionis Jonas Kastytis, 1978-79 laikotary suimtas ir nuteistas.
36. Mazelskis Jurgis, g. 1912, nut. 1965, bausmė 15 m., kalinamas konc. stov. 17 A.
37. Meškinas Albertas, nut. 15 m., kalintas Permės srities konc. stov. 35, 1974 ten sirgo širdies liga, vidurių žaizdomis ir kraujop. pildžiu, anemija.
38. Mikalaitis Juozas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
39. Mitrikas Vladas, g. 1910, nut. 1955, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 36.
40. Morkūnas Stasys, g. 1913, ats. karininkas, buv. partizanas,

- nut. 1965, bausmė 15 m., kalinamas konc. stov. 36.
41. Mosteika Aleksas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
42. Nancevičius Motiejus, nut. 15 m., kalintas Mordovijos konc. stov. 385/19.
43. Paulaitis Petras, g. 1904, VI.29 Kalnėnų k., Jurbarko vls., Raseinių aps., gimnazijos mokytojas, hitlerinės ok. metu veikė pogrindy, skelbdamas, kad lietuviams kovoti už naują Europą nėra jokio tikslo. 1943.X Gestapo suimtas, vežant pabėgo iš slapstėsi. Nuo 1944 rusų okupacijos veikė pogrindy ir buvo lietuvių part. "Kęstučio" apyg. inform. skyr. virš. 1947.IV.10 suimtas Batakių miške, Tauragės raj., nuteistas 25 m. ir išvežtas į konc. stov., 1956 amnestuotas, grįžo, dirbo konservų fabrike Kaune. 1957.X suimtas, 1958.IV.12 nut. 25 m., išv. į konc. stovyklą ir dar tebekalinamas. Adresas: Mordovskaya ASSR, Stacija Potma, P/O Lesno, 385/19-3.
44. Pečelūnas Saulius Povilas, lietuvių k. mkt., Vilnius, suimtas 1980.I.9.
45. Petkevičius Jonas, Šiauliai, II rusų ok. metu išbuvęs 18 m. Potmos konc. stov. Daug kartų yra pasirašęs įvairius pareiškimus, reikalaujančius teisingumo neteisėtai įkalintems žmogaus teisių kovotojams bei sovietų valdžios pasirašytų sutarčių įgyvendinimo. 1980.II. suimtas.
46. Petkus Viktoras, g. 1931 Aleksandravos k., Raseinių vls. ir aps., už veiklą ateitininkų organizacijoje 1947, suimtas, išvežtas į konc. stov. Komi resp. Pabėgo, suimtas Pečioroje, atvežtas į Intą, 1953 paleistas, grįžo į Vilnių. Baigęs vidurinę mokyklą, studijavo Vilniaus univ. lietuvių k. ir literatūrą, 1957 per Kalėdas vėl suimtas, 1958 nut. 7 m., 3 m. kalintas Vladimiro kal., išvežtas į Mordovijos konc. stov., 1965 grįžo, Vilniuje dirbo zakristijonu, univ. laboratorijoje ir rinko visų laikų liet. poezijos antologiją. Vėliau dirbo buhalteriu Liaudies meno draugijoje. Disidentų aktyvistas, Lietuvos Helsinkio grupės narys. 1977.VIII.24 suimtas, kalintas, į teismo sąlę keturių milicininkų surištomis rankomis jėga įvilktas, 1978.VII.13 nuteistas 3 m. kalėjimo, 7 m. griežto režimo lagerin ir 5 m. tremties. Kalėjo Vladimiro kal. Dabartinis adresas: 422950 Tatarskaya ASSR, Christopol, uch. UE 148-St. 4, USSR.
47. Petrauskas Bronius, g. 1922, nut. 1968, kalintas Permės srities konc. stov.
48. Petronis Povilas, g. 1911 Kupiškų, Panevėžio aps., felčėris, 1973.XI.19 suimtas už religinius įsitikinimus ir LKB Kronikos platinimą, 1974 nut. 8 m., kalinamas Mordovskaya ASSR, 431 200, Tengushevsky Rayon, pos. Barashevo, uchr. ZhKh 385/3-5.
49. Plumpa-Pluira Petras, g. 1939, darbininkas vedęs, Kaunas. Už rastą pas jį peilį gyvuliui skerdit, šautuvo vamzdį su surūdijusiu užraktu ir granatą be sprogdiklio, būdamas 18 m. amž., 1957 suimtas, 1958 nuteistas 7 m. ir kalintas Mordovijos konc. stov. Grįžo 1965. 1973. XI.19 vėl suimtas už LKB Kronikos ir kt. literatūros spausdinimą ir platinimą. 1974.XII.24 nut. 8 m. griežto režimo lagerin. Kalinamas: Permiskaya obl., 618810, Chusovskoy rayon, p. Vsesvatskaya, uch. VS 389/35.
50. Ragaišis Romas, g. 1942 Lazdynų raj., Vilnius, už atsisaukimą platinimą ir taust. vėliavos iškėlimą 1961.V.25 nut. 4 m., kalintas Mordovijos konc. stov., 1965 grįžo į Vilnių. Meistras optikas. 1979.I.10 suimtas, apkaltintas spekuliacija akiniiais, kalintas Lukiškių kal. Nuteistas 7 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
51. Ramanauskas, 20 m., Vilniaus univ. chem. stud., už religinių pažiūrų gynimą 1976 suimtas.
52. Randis Zigmantas, g. 1920, nut. 10 m., kalintas konc. stov. 36.
53. Rašytinis Albinas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
54. Rekalaitis Benius, g. 1927, nut. 1955, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 36.

DEKRETAS APIE ARKIVYSKUPŲ JURGIO MATULAIČIO DORYBIŲ HEROJIŠKUMĄ

Dalyvaujant popiežiui Jonui Pauliui II, šventųjų byloms svarstyti kongregacija paskelbė dekretą, kuriuo yra pripažįstamas Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio dorybių herojiškumas. Tai yra vienas iš paskutinių žinganių arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos - palaimintuoju paskelbimo - byloje.

Pranešime apie dekretą paskelbimą Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano primena, kad arkivyskupas Jurgis Matulai-

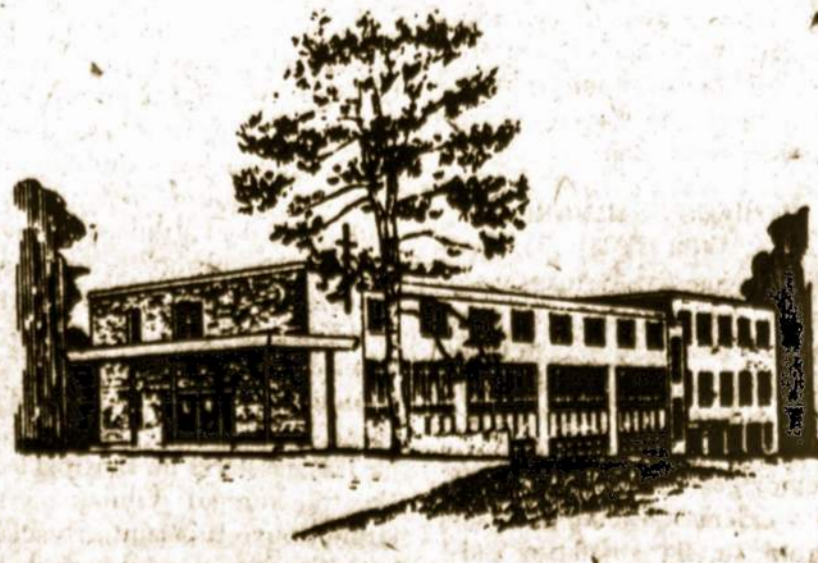
tis yra Marijonų vienuolijos įkūrėjas. Be to, jis yra dviejų seserų vienuolių įkūrėjas. Jurgis Matulaičio - primena Vatikano dienraštis - yra gimęs 1871 Lūginės kaime ir miręs 1927 Kaune.

Dekreto apie Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio dorybių herojiškumą paskelbimo iškilmingame posėdyje dalyvavo ir beatifikacijos bylos vedėjas (postulatorius) kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC.

55. Remeika (Remeikis?) Vytautas, g. 1942, nut. 1967, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 36.
56. Rimkus Jonas, g. 1916, nut. 15 m., kalintas konc. stov. 36.
57. Rugys Juozas, suimtas ir nut. 1973, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 35.
58. Sadūnaitė Nijolė, duktė Jono, g. 1938 Dotnuvoje, Kėdainių aps. 1974.VIII.27 suimta, kalinta, 1975.VI.16-17 teista; teisėjas Kudriašovas paskelbė bausmę: "Už LKB Kronikos dauginimą ir platinimą 3 m. laisvės atėmimu, atliekant bausmę griežto režimo lagery ir 3 m. ištremimu. 1975.VI.20 išvežta į Mordovijos konc. stov. 1977 ištremta į Krasnojarsko kraštą. Adresas: SSSR, Krasnojarsky kray, 663430, Boguchany, Partizanskaya 17-1.
59. Sasnauskas Julius, 20 m. Vilnius, nuo gimn. laikų milicijos persekiojamas už savo religines ir tautines pažiūras, KGB tardomas bei kratomas. 1979.VIII.23 Maskvoje dalyvavo demonstracijoje ir pasirašė 45 pabaltiečių atsisaukimą.
60. Seliokas Vincas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
61. Sidaras (Sidoris?) Vytautas, g. 1928, nut. 1957, bausmė 25 m., kalinamas konc. stov. 35.
62. Sirokaitis Vytautas Jonas, g. 1936, 1970.II.17 suimtas, nut. 15 m., kalinamas Permės konc. stov. 10.
63. Skiautis Liudvikas, g. 1935, nut. 1955, bausmė 25 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
64. Skuodis Vytautas, s. Petro, g. 1929.II.21 Chicagoje, geologas, nuo 1969 Vilniaus univ. dėstytojas, docentas. 1979.XI.25 pasirašė savo kreipimąsi į visus pasaulio tikinčiuosius, pasisakė, jog įstojes į tikinčiųjų teisėm ginti kat. komitetą, iškėlė tikinčiųjų teisių varžymus Lietuvoje. Pranešė, jog parašęs veikalą "Dvasinis genocidas Lietuvoje", kuriame analizuoja 1940-1979 išleistą ateistinę literatūrą. Viešajame laiške JAV prez. Carteriui iš 1979.XI.28 pranešė, kad jo bute 1979.XI.24 padaryta krata, jo veikalo rankraštis konfiskuotas ir kad jis save laiko JAV piliečiu. 1980.I suimtas.
65. Stašaitis Česlovas, po karo buvęs partizanas Čekiškės apyl., Kauno aps., 1965 nut. 15 m.
66. Stašaitis Vitas, po karo buv. part., nut. 1965, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19. Išleistas 1980.I.27.
67. Šarkanas Jonas, kalintas konc. stov. Rusijoje.
68. Šušnevičius J. "ypatingo režimo politinis kalinis", kalintas Vladimiro kal.
69. Terleckas Antanas, 51 m., kilęs iš Krivasalio k., Ignalinos raj., Švenčionių aps., dipl. ekonomistas, istorikas, Vilnius, 1958 teistas už "politinį nusikaltimą", 1973.V.24 suimtas, XII.16 nut. 1 m. laisvės atėmimu griežto režimo sąlygomis. 1979.VIII.23 dalyvavo demonstracijoje Maskvoje, pasirašė 45 pabaltiečių memorandumą. Už identinę veiklą 1979.X.30 suimtas Vilniuje Lietuvos kino studijos sandėly, kur jis dirbo kroviku.
70. Trakimas Bronius, kalintas konc. stov. Rusijoje.
71. Trušauskas Ričardas, 1972 nut. 10 m.
72. Urniežius Zigmantas, 1967 nut. 15 m., kalinamas konc. stov. 35.
73. Vaitiekūnas Vladas, g. 1906.X.17 Vainolių k., Vaskų vls., Biržų aps., buv. valst. saug. tarnaut., I rusų ok. metu kalintas, 1945.IV. suimtas ir kalintas Sibire konc. stov.
74. Vaivada Antanas, g. 1900, nut. 1968, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
75. Vilutis Jonas, g. 1914, nut. 1970, bausmė 15 m., kalinamas Mordovijos konc. stov. 19.
76. Vyšniauskas Vytautas, 1977 nut. 25 m. ir išv. Rusijon į konc. stov.
77. Zabrauskas Albertas, g. 1960, už prisitarimą prieš sovietų vėliavą suimtas 1977.XI.8.
78. Zakšauskas Pranas, nut. 15 m., kalintas konc. stov. 35.
79. Zakševičius Konstantinas, g. 1960 m., už pasisakymus prieš sovietų vėliavą 1977.XI.8 suimtas.
80. Zelenkevičius Juozas, g. 1916, nut. 1968, bausmė 15 m., kalinamas konc. stov. 17 A.
81. Žvynis Bronius, g. 1915, nut. 1966, bausmė 15 m., kalinamas konc. stov. 36.

Cia tik dalis lietuvių politinių kalinių, Maskvos kankinamų kalėjimuose ir lageriuose. Apte daugelį žinių neturim.

ALT Informacija

Lithuanian Franciscan Fathers cordially invite you to spend your summer vacation at their own summer resort, Kennebunkport, Maine.

The season begins July 3 and closes September 8.

The Guest House is located on a scenic spot right on the Atlantic coast. The prices for room and board reasonable.

The address for information:

Franciscan Guest House
Kennebunkport, Maine 04046
Phone (207) 667-2011

SŪDUVOS LEIDINIAI

- A. Bendricius - LIETUVOS GEOGRAFIJA. Kaina 3 dol.
  - Kun. J. Burkaus - TERESĖ NAUMANAITĖ. Kaina 3 dol.
  - Teisėminko Pr. Šulio - KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Kaina 3 dol. Su testamentine forma (angliškai) 3.50 dol.
- Šios knygos galima gauti "Gerso" administracijoje: P.O. Box 28 (71-73 So. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703.

LIETUVIŠKŲ PARAPIJŲ METAI IR JŲ VYKDYMAS

Šie metai, susitarus ALRK Kunigų Vienių bei JAV Lietuvių Bendruomenėi, Lietuvos Vyčių, ALK Moterų Sąjungai ir ALR Katalikų bei Ateitininkų Federacijoms ir entuziastingai pritariant vysk. Vincentui Brizgiui ir Lietuvių Katalikų Tarnybos vedėjui kun. Kazimierui Pugevičiui, yra paskelbti Lietuviškųjų parapijų metais. Tuo norima atkreipti visos — tikinčios ir netikinčios — lietuvių visuomenės ypatingą dėmesį į vieną iš lietuviškojo išeivijos gyvenimo židinių, kuris turėjo gyvens nepaprastai reikšmės praeityje ir kuris dalį šios reikšmės tebėra išlaikęs ir gali išlaikyti ir ateityje.

Mes stengiamės ugdyti išeivijos lietuviškąją kultūrą, remti ir skatinti visas teigiamas mūsų tautos gyvenimo apraškas. Lietuvių katalikų ar protestantų parapija daugelyje mūsų kolonijų yra pats pagrindinis ar bent labai svarbus mūsų religinio ir tautinio gyvenimo centras. Kaip ir kiekvienas gyvas organizmas, jis bent retkarčiais yra reikalingas atsinaujinimo ir sustiprinimo. Savaime suprantama, kad per vienerius metus pilnai ar net tik ir patenkinamai tai pasiekti ne tikrai nėra lengva, bet ir apalai neįmanoma. Tačiau, visiems lietuviams nuosirdžiai rūpinantis ir padedant, net ir per vienerius metus gali būti padaryta ne tik sėkminga pradžia, bet padėti ir tvirti pagrindai tolimiesiems šio darbo tęsimui.

Lietuviškųjų parapijų metų atsišaukime buvo numatytas centrinis iniciatyvos židinys metų darbams planuoti, derinti ir skatinti. Tuo vadovaujantis, Clevelande buvo sudarytas koordinacinis metų komitetas, kuris jau apsvairstė ir pradėjo vykdyti kai kuriuos svarbesnius darbus. Buvo paruoštas ir spaudai bei radijo programoms išsiuntinėtis kreipimasis, kuris pakartoja šių metų siekinius, prašo kunigų ir pasauliečių paramos ir ragina sudaryti Lietuviškųjų parapijų metų vykdymo komitetus atskirose vietovėse. Šis kreipimasis lietuvių bei anglų kalbomis buvo taip pat pasiūstas asmeniškai JAV lietuvių parapijų klebonams, vienuolių vyresniesiems bei vyresniosioms ir organizacijų dvasios vadams.

Tiesioginis ir pagrindinis Lietuviškųjų parapijų metų vykdymas, be abejonės, priklauso vietovių komitetams, kurie geriausiai žino dažnai be galo įvairias kiekvienos apylinkės sąlygas ir galimybes. Jų darbo sėkmei didelę įtaką turės ir nuolatinis visų Lietuviškųjų parapijų metų paskelbimą pasirašiusių organizacijų vadovų dėmesys. Visos jos yra pasižadėjusios raginti ne tik savo narius, bet ir visus lietuvius jungtis į savas parapijas ir taip pat organizuoti vėjus bei minėjimus lietuvių parapijų gyvenimui stiprinti.

Šiems ir panašioms darbams palengvinti metų koordinacinis komitetas paruošė temų sąrašą atskiriems metų mėnesiams ir jau ruošia kiek platesnį idėjų bei darbo galimybių rinkinį — informacinį aplanką. Ieškodamas tinkamiausios datos Lietuviškųjų parapijų metų kulminaciniam taškui, komitetas taip pat nusprendė, kad iškilmingam metų užbaigimui labiausiai tinkami ateinančių metų Šv. Kazimiero šventė, kovo 4 diena. Tuo kartu būtų iškelta ir pabrėžta šio mūsų šventojo reikšmė, ruošiantis artėjančiai 500 metų jo mirties sukakčiai.

Vienu iš svarbiausių šių metų įvykių bus ypatingas suvažiavi-

mas lietuviškųjų parapijų dabarties rūpestiams ir ateities galimybioms aptarti, kurį, susitarus su vysk. V. Brizgiu bei organizacijų vadovybėmis, komitetas planuoja šiam rudenii. Parapijų klebonai, vienuolių vadovybės bei organizacijų dvasios vadai, įvairių vietovių komitetų atstovai ir visi parapijų bei mūsų dvasinio gyvenimo stiprinimo susirūpinę lietuvių suvažiavime galės pasidalinti jau pradėto darbo patirtimi ir išskirti naujų, konkrečių minčių.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė šiais metais švenčia savo trisdešimtmečio sukaktį. Dažnai mūsų spaudoje matome Vilniaus katedrą ir laikome ją viso pasaulio lietuviškųjų bažnyčių Motina. Įdomiu sutapimu kaip tik šiais metais sukanka ir 30 metų, kai (1952) sovietų valdžios įsakymu buvo nuimtos trys katedrų puošusios šventųjų statulos.

Tai nebuvo "atsitiktinė nelaimė", bet okupanto rūpestin-

gai apskaičiuotas smūgis į kiekvieno lietuvių širdį, pasibaigęs visiškų katedros išniekinimu ketvertu metų vėliau, kada ji buvo paversta į "komunistinės kultūros centrą". Mūsų sąmoningas ir išdrąsias dėmesys savosioms parapijoms išeivijoje taip pat neturėtų būti "tik praeinančias atsitiktinumas". Jis kartu yra ir neatskiriama dalis visos lietuvių tautos dabartinės kovos už pilną tautinę ir religinę mūsų gimtojo krašto laisvę.

Lietuviškųjų parapijų metų komitetas

P.S. Paruošta pagal komiteto pranešimą JAV LB antrajam visuotiniam suvažiavimui Detroit, 1982.IV.17.

LIETUVIŠKŲ PARAPIJŲ METŲ TEMOS

Palengvinti vietiniam ir asmeniniam Lietuviškųjų parapijų metų planavimui jų koordinacinis komitetas siūlo šias čia suminėtas temas.

Metų tema: Lietuviška parapija — mūsų religiniai ir tautiniai namai.

Temos atkirioms mėnesiams:

1. Gegužis: Lietuviška parapija Kristaus Bažnyčioje.
2. Birželis: Lietuviška parapija ir lietuvių kunigas.
3. Liepa-rugpjūtis: Mano (tėvų, senelių, giminių) parapija Lietuvoje.
4. Rugsėjis: Jaunimas — lietuviškos parapijos širdis.
5. Spalis: Lietuviška parapija — dvasinio gyvenimo židinys.
6. Lapkritis: Lietuviškųjų parapijų praeitis — mūsų dabarties dalis.
7. Gruodis: Lietuviška parapija ir lietuviška šeima.
8. Sausis: Lietuviška parapija Dievo globoje.
9. Vasaris: Meilė lietuviškai parapijai — meilė tautai.
10. Kovas: Lietuviška parapija ir aš.

Siūloma Lietuviškųjų parapijų metų iškilmingai užbaigti mišiomis ar pamaldomis ateinančių metų šv. Kazimiero šventėje, kovo 4 dieną.

Lietuviškųjų parapijų metų komitetas

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor Rev. Msgr. John Balkunas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813-367-2523.

President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717-472-3880. Office 717-823-1131.

Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301-530-5631.

Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717-342-3619.

Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215-626-2409. Office 215-645-4100.

Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717-344-0429. Office 717-348-3808.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717-654-4271.

Medical Examiner Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydan Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716-288-0604. Office 716-263-6320.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312-434-2374.

Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717-779-1977. Office 717-826-6440.

Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301-665-2218.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717-822-4855. Office 717-823-8876; 829-2406.

Garsas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212-827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602 Home — 717-472-3880.

Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717-693-1795.

Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212-235-0724.

Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313-532-2109.

Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716-482-8571.

Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312-425-5494.

Constitution & By-Laws: Gerard Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717-836-1266.

Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Brooklyn, N.Y. 11223. Home — 212-339-0062.

Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717-342-3619.

Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717-823-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717-287-8554.

Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717-822-4855. Office 717-823-8876; 829-2406.

Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312-863-0935.

David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215-626-2409.

Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

— Kun. Antanas Sabaliauskas, salezietis, ilgai gyvenęs Cedar Lake, Ind., su rekolekcijomis aplankęs daugelį lietuvių parapijų, o dabar gyvenęs Bostone, Mass., liepos 31 švenčia kunigystės 50 metų sukaktį. Sukaktis bus minima Chicagoje, Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje rugpjūčio 15. Pagerbimo pietūs Lietuvių Tautiniuose Namuose. Minėjimą rengia jurbarkiečiai, nes sukaktuvininkas yra gimęs ir augęs Jurbarko.

— Iزابėlė Laučkaitė, dirbanti American Gas Assn., Rosslyn, VA, paaugštinta tarnyboje. Pastaruoju metu jai teko rūpintis įrengimu šios didžiulės bendrovės paviljono 1982 m. pasaulinėje parodoje, vykstančioje Knoxville, Tenn. Šių metų pradžioje Iزابėlė Laučkaitė pateko į "1981 metų Amerikos iškilniųjų jaunų moterų" sąrašą.

— Stela Bukšaitė, veiklios seselės Josephinos sesuo iš Pittsburgh, Pa., po sunkios vėžio ligos mirė balandžio 23. Vėlonė buvo uoli lietuvių, Lietuvos vyčių ir Moterų S-gos narė, 25 metus vargonininkavo Šv. Jurgio parapijoje. Ji taip pat dainuodavo solo koncertuose, dalyvaudavo lietuviškuose vaidiniukuose.

— Kun. prof. Antanas Rubšys, profesorius Manhattane kolegijoje, Riverdale, N.Y., laimėjęs religinio veikalo premiją už jo "Raktas į Naują Testamentą", baigė rašyti "Rakto į Senąjį Testamentą" pirmą tomą. Šį veikalą taip pat leis "Krikščionių gyvenimo" knygų leidykla.

— Kun. Viktoras Zavadskis, Tabariškių parapijos (Vilniaus arkivyskupijos) klebonas, mirė balandžio 6. Vėlonis buvo sulaukęs 76-erių metų amžiaus, kunigu buvo įšventintas 1942. Tai jau septintas okupuotoj Lietuvoje šiemet miręs kunigas.

— Dr. Vytautas Klemas, jūros mokslo profesorius Delaware universitete, buvo išrinktas kaip NASA tvarkomo "Columbia" pakeliamo laivo skridimo tyrinėtojas. Dr. V. Klemas padarė įvairius nuotraukas, kurios bus palygintos su nuotraukomis, daromomis iš laivo. Iš to bus daromos jūros studijų išvados. Dr. Klemas yra tolimo jautimo jūrų studijų centro direktorius.

Birželio įvykius prisimenant

Lietuvių tautai birželis visada liks liūdnas ir tragiškas. 1940 birželio 15 į Lietuvą įžygiavo Sovietų kariuomenė, dundėjo Sovietų tankai, skraidė Sovietų lėktuvai. Taip jėga ir smurtu pavergė laisvą Lietuvos respubliką.

Tuo pačiu metu Sovietai okupavo ir kitas Pabaltijo valstybes — Latviją, Estiją. Taip gražiosios laisvosios Baltijos jaunos respublikos žuvo nuo grobuoniško kaimyno.

Sovietai suvaicino liaudies seimų rinkimus, tartum pats kraštas savo noru prisijungė prie Sovietų Sąjungos. Tai buvo klasotai rinkimai, klastoti ir seimo sprendimai. Šiandien itik kvailiam gali sakyti, kad respublikos savo noru įsijungė. Visur buvo smurtas, visur prievarta, čekistų durtuvai ir kulkosvaizdžiai.

Okupavę kraštą, prisivežė čekistų, sudarė planus, kad į Sibirą išgabentų tauriausius, padoriausius lietuvius. Taip jie 1941 birželio naktį iš 13 į 14 įvykdė masinius vežimus — trėmimus iš Lietuvos. Visi aukštieji pareigūnai, visuomenės vadai, organizacijų pirmininkai, šauliai, aukštieji karininkai, savanoriai buvo sugauti, sugrūsti į prekinis vagonus ir blogiausios sąlygos išvežti į Sibirą. Išvežė dėl to, kad jie mylėjo savo kraštą Lietuvą ir stengėsi jam padėti, papuošti kaip savo sererį.

Sibiras yra tautų kapinynas. Kiek ten lietuvių kapų, kiek ten vargų, kiek ten ašarų.

Ir niekada to neužmirš lietuvių tautai!

Birželis turi ir spontanišką sukilimą — 1941 birželio 22, kilus sovietų-vokiečių karui, tauta spontaniškai sukilo, išvalė kraštą nuo priešų, sukūrė laikinąjį parodė, kad tauta nori gyventi nepriklausomai. Bet tai tęsėsi neilgai — vokiečių grobuoniški tikslai visa pražudė ir uždejo naują vergiją.

Bet tauta išlaikė rezistencijos dvasią — kai 1944 grįžo sovietai į kraštą, koks kilo pasipriešinimas, koks sunkus ir didelis partizaninis karas, pareikalavęs daug aukų.

Kiek dar ten buvo trėmimų, kiek areštų, tautos kančių!

Visur tuos įvykius drauge prisimindami, prisimename ir Romą Kalantą. Jau dešimt metų suėjo, kaip jis teatro sodelyje, šaukdamas "Laisvės Lietuvai", susidegino. Ir tuo visam pasauliui parodė jauniosios kartos ryžtingumą siekti laisvės.

Pagerbdami visus išstremtuosius, visus kalinius, žuvusius tolimuose kraštuose, kiekvienas palenkime galvą prieš jų vargą, kančią, nedalį. Kiekvienas pasiryžkime dar labiau dirbti lie-

tuvių tautos labui, geriau atlikti savo kaip lietuvių pareigas, visa aukoti, kad laisvė kuo greičiau ateitų į tuos gražius Baltijos kraštus.

Dabar visur vedama akcija, kad būtų paskelbta Baltų laisvės diena. Ir čia visi stokime į darbą, rašykime laiskus, judinkime kiekvieną mums pasiekiamą kongreso narį, senatorių.

Turime draugų amerikiečių. Parūpinkime jiems tinkamos li-

teratūros. Tokia labai tinkama knyga yra dr. Pajaujo "Soviet Genocide in Lithuania". Pasiųskime tokias knygas ir savo kongreso atstovams, įtakingiems politikams.

Rašykime laiskus ir laikraščių redakcijoms, televizijos stotim, radijo stotim. Kalbėkime visur ir visada apie tas skriaudas, kurias patyrė lietuvių tauta. Laisvai gyventi turi teisę ir mažieji. Laisvės principas taikomas visiems.

LIETUVOS PROFILIS AMERIKIETĖS KNYGOJE

Amerikoje neseniai išėjo Elizabeth Pond knyga "Is Jaroslavs-kio stoties — žvilgsnis į Rusiją" (From the Jaroslavy Station — Russia Perceived). Jos autorė, dienraščio The Christian Science Monitor korespondentė Maskvoje, yra neskyj lankiusis Pabaltijo šalyse. Ši knyga mums įdomi tuo, kad ji skiria ypatingo dėmesio Pabaltijai ir ypač Lietuvai, pakartotinai pabrėžia Pabaltijo valstybių skirtingumą ir savitumą. Anot autorės, tautinė problema — tai viena iš dviejų ar trijų didžiųjų problemų, su kuriomis šiandien galvėjasi Sovietų Sąjungos valdžia. Tai, ką Maskva vadina "lokalizmu" ir "nacionalistinis nukrypimai", tebesitėsia ir stiprėja.

Elizabeth Pond apžvelgia Stalino, Chruščiovo ir Brežnevo politiką tautybių atžvilgiu ir prieina išvados, kad įtampa tarp Maskvos tikslų ir nerusų tautų siekių nėra sumažėjusi. Šios politikos raidą ji iliustruoja gausiais pavyzdžiais iš Lietuvos istorijos. Ji primena, kad po karo praėjo aštuoneri metai, kol sovietinei valdžiai pagaliau pavyko numalšinti pasipriešinimą Lietuvoje. Autorė taip pat nurodo į jau Brežnevo laikais, 1972-ais ir 1977-ais metais, Lietuvoje įvykusias demonstracijas bei lietuvių žmogaus teisių gynėjų suėmimus.

Autorė rašo, kad Azijos tautoms sovietinė santvarka atnešė svetimą valdžią, bet drauge pakėlė medžiaginį jų gyvenimo lygį. Tačiau lietuviai, latviai ir estai, prieš jų įjungimą į Tarybų Sąjungą, gyveno daug geriau už sovietinius piliečius; po įjungimo jų pragyvenimo ir švietimo lygis nusmuko beveik iki rusiškiojo. Pabaltiečių savitumo jausmą, pasak Pond, palaiko ir jų skirtinga kultūra bei praeitis, kaip, pavyzdžiui, Lietuvos garbinga istorija, ar Estijos atveju — pilnutinė integracija į Vakarų Europos kultūrą ir visuomenę.

Knygos autorė didelį įspūdį padarė Lietuvos Katalikų Bažnyčios dinamiskumas. Ji pabrėžia Lietuvos katalikų sąjūdžio masi-

nį pobūdį ir mini 1972-ųjų metų pareiškimą religinės laisvės klausimu, po kuriuo pasirašė 17,000 lietuvių, bei 148,000 pasirašytą prašymą grąžinti Klaipėdos bažnyčią. "Lietuvos Katalikų Bažnyčią", rašo ji, "be abejo sustiprina galingos lenkų Bažnyčios artumas ir tai, kad šv. Petro soste sėdi lietuviškai kalbantys lenkų popiežius. Bet Lietuvoje Bažnyčios stiprybė dar labiau remiasi lietuvių katalikų atkaklumu — jie praktikuoja savo religiją, nepaisydami oficialiųjų barjerų".

Elizabeth Pond iškelia LKB Kronikos ir kitų lietuvių pogrindžio leidinių svarbą. Jie plačiai dokumentuoja gyvenimą Lietuvoje ir liudija lietuvių laisvės ryžtą, — rašo autorė. (Elta)

LIETUVIAI PASAULYJE

— The Chicago Catholic, arkivyskupijos laikraštis, gegužės 21 išspausdintas ilgas straipsnis antrašte "Lietuvius kunigas, persekiojamas po mirties". Rašoma apie kun. Virgilijų Jaugelį, kuris buvo ilgai persekiojamas ir slapta išventintas kunigu, bet prieš porą metų mirė vėžiu Kybartuose. Jo kapas yra pasidaręs lyg šventovė, lankoma tikinčiųjų, bet persekiojama komunistų. Tai puiki informacija amerikiečiam, kuriems komunizmas jau esąs "pasikeitęs".

— Kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvių Informacijos Centro direktorius, JAV kongreso ad-hoc komiteto pakviestas, gegužės 6 liudijo jos surengtame apklausime kapitolijoje. Jis išvietė kenčiančios Lietuvos Bažnyčios padėtį. Ad-hoc komitetui vadovauja kongresmanai Brian Donnelly iš Massachusetts ir Charles Dougherty iš Pennsylvania.

LINKSMŲ ATOSTOGŲ

Kaip jau per daugelį metų įprasta, Garsas liepos ir rugpjūčio mėnesiais nebus spausdinamas. Tad dabar linkime mūsų skaitytojams linksmų ir poilsingų vasaros atostogų! Iki pasimatymo rugsėjo mėnesį! Redakcija

GARBAS - Lithuanian Journal of America

English Section

ATHEIST PROPAGANDA
— FIGURES AND FACTSReview of "Spiritual Genocide in
Lithuania" by Skuodis

This review was published in issue No. 28, September 1981, of the underground journal *Aušra* (The Dawn). The author, Vytautas Skuodis, was sentenced in December 1980 to seven years in strict regime camps and five years of internal exile for alleged "anti-Soviet agitation and propaganda."

"The scholarly study *Spiritual Genocide in Lithuania*, by Vytautas Skuodis, lecturer at the Vilnius University, is a new phenomenon of the underground press. Measured by professional standards, our samizdat press is in many ways amateurish... But it has a different task, because the first effort of one who has been assaulted is to defend himself and to shout for help. The frequently published publicistic items do not exceed the boundaries of a journalistic article, they contain much description but little analysis, etc. Their greatest value lies not in their scholarly or esthetic excellence, but in their moral power, their capacity to unmask (official lies), and their conviction that they are defending a just cause.

"Therefore, this work by Skuodis was anticipated for a long time. It bears witness that our underground culture is maturing. We know what price has to be paid for that — twelve of the best years (seven in prison and five in internal exile)! This action by V. Skuodis, a straightforward, courageous and deeply religious individual, redeems the guilt of the elite of our technological and creative intelligentsia, which occupies high official posts and which has contributed little or nothing to the genuine Lithuanian culture.

"*Spiritual genocide in Lithuania* is a serious, objective, well-argued... scholarly study which attains the level of a dissertation. This is confirmed in a way by the prison sentence, a "favorable review" of sorts..."

Rigorous Analysis of
Atheist Press

"The purpose of this study is to subject the atheistic propaganda in the Lithuanian press during 1940-1976 to a rigorous analysis. The author uses the bibliographical — statistical method. The study is relatively large, consisting of 222 pages and 37 summary tables. The very amount of the materials it encompasses is astonishing: 7057 atheistic items in the periodical press, 509 atheistic brochures and books, an analysis of the atheistic materials on Lithuania that was published abroad. Of special value is the charting of the changing intensity of atheist propaganda during various periods in 1940-1976. Especially interesting and valuable is chapter five, which surveys the most active contributors to the atheistic press. Of interest is also chapter six, which provides a statistical bibliographical summary of materials dealing with the moral shortcoming of the Lithuanian society and then compares the attention they receive with the flood of atheistic propaganda. The impartial character of this study is attested by the information contained in chapter four, which covers the

life of the Church and discusses publications that are neutral towards the Church and religion."

A List of 2141 "Mud-Slingers"

"A question may arise, if there is any sense in paying so much attention to this atheistic flood of savage and spiritual misery, a literature that is hardly read not only by us, religious believers, but also by people of different convictions... Who are the people who manufacture this poison that for over 40 years has been undermining the genetic foundations of our nation? After all, is it not obvious that the purpose of atheistic education is not to replace a religious worldview with another one? First, that propaganda is intellectually not up to such a task. Secondly, it lacks the obligatory moral superiority. Its main purpose is to sling mud. Therefore, we must know who the mud-slingers are... of the 2141 authors — 1781 are Lithuanians. 1329 have published only one article each."

"... We must know the unpublicized methods of atheist propaganda, both its weakest and most dangerous aspects — to be more accurate, our own weaknesses which the atheistic propaganda helps us to comprehend. A bad religious believer is the best propagandist of atheism."

"The Kitchen and Garbage
Dump" of Official Atheist
Propaganda

"The statistical study of V. Skuodis... reveals many such interesting and unexpected conclusions. In our opinion, it is those whom we call agnostics or indifferent ones who would profit most from the conclusions of this study, because the most zealous and cynical servants of atheistic propaganda are recruited from among them. An intimate acquaintance with the kitchen, the backstage and the garbage dump of atheistic propaganda should have a thoroughly sobering effect on those non-believers who have preserved their decency (atheists can be decent human beings, as Vatican II has reminded us) and have not yet taken the fatal step. They should realize that at present the Church is the only real and organized power that is able to oppose its own positive values to the growing moral dissolution. Whatever one's views on religion, everybody who considers himself a Lithuanian... should realize that any contribution to the atheistic propaganda amounts to a betrayal of Lithuania and has nothing to do with the defense of one's own views. It is impossible to defend one's convictions with the help of such morally dubious instrument as the Soviet press. Our intelligentsia should take special notice of that..."

"*Spiritual Genocide in Lithuania* informs us that the writers who actively propagated atheism in prewar Lithuania, have become silent during the Soviet period, when conditions for the expression of their views become more favorable. In the earlier days they were defending their convictions, in face of considerable pressure;

now they were urged to sell them for a generous price. Those who had human decency passed this test... They were not the main prop of the atheistic propaganda — this function was taken by their spiritual students. But this is hardly a case where the teacher can be proud of his student..."

Atheistic Propaganda Concentrated in Provincial Newspapers

"The conclusions of the study about published attacks against Lithuania priests are also of importance... It turns out that such articles were concentrated in the lesser provincial newspapers, where they constituted one-third of all atheistic published materials. Why? The conclusions indicate the following: 1. One purpose was to paralyze the activism of the outstanding priests in their parishes. 2. In a raion newspaper one can write about a priest whatever comes to one's mind, without any fear of an all-out protest of Lithuania's Catholics, since these newspapers are not accessible in other parts of Lithuania and are not sent abroad. 3. The statistical analysis shows that these attacks were consciously planned."

Propagandists — Assistants of
KGB

"Who are the authors of most of these slanderous articles? The statistical data show that almost all of them had managed to piece together no more than a single article — only 17 of the 217 authors have published anything else. Who are these mysterious individuals who have access to the archives and other classified materials? The answer is obvious — these are the KGB assistants. Take notice of them! All their names are recorded in Skuodis' study, together with those of the other 1781 authors of atheistic published materials.

"Of interest is the section of the study devoted to the biographical data on the 'celebrities' of atheistic propaganda. What a panopticon! One can find everything here — phys. ed. specialists who made a jump to the humanities, chemists parading as philosophers, experts unable to throw off their cassocks and merely dyeing them another color... For some reason, not a single one of them has achieved anything outstanding in his own specialty..."

Religious Belief Equated with
Worst Depravity

"The Soviet ideology reaches a peak of cynicism when it ranks 'religious superstition' alongside the moral ills of society, such as alcoholism, sexual depravity, venereal diseases, hooliganism, criminal behavior, and divorce... When a Soviet citizen returns from overseas, he is usually met in the Soviet customs with the following question: 'Are you carrying any religious or pornographic publications?' A statistical survey in Skuodis' study shows that the Soviet press considers all those social ills a much lesser evil than the belief in God. Here is the specific data: according to the total number of periodical and non-periodical publications, belief in God is 26 times worse and more dangerous than alcoholism, 80 times — than juvenile delinquency, 94 times — than the moral dissolution of the young generation, 113 times

Tryptinis, the Lithuanian folk dance group of New York, under the direction of Mrs. Jadvyga Matulaitienė. Photo by L. Tamotaitis

LETTERS FROM LITHUANIAN
"PRISONERS OF CONSCIENCE"

Petras Paulaitis (is due for release in the fall of 1982, after almost 36 years in the Gulag camps)

"... The future generation will not have to blush because of the Lithuanian prisoners. These average, simple people, mostly from the rural areas, are now prisoners-martyrs; they have sacrificed and continue sacrificing everything... for their country's freedom... On this October 30th, I will mark the 34th anniversary I have suffered (imprisoned) for our dear Fatherland. I hope and wish, with the help of the Almighty, to reach the shores of liberty in the remaining 13 months..."

(September 10, 1981)

Vytautas Vaičiūnas (member of the Lithuanian Helsinki Group, was sentenced on June 25, 1981, to 2.5 years in a general regime camp)

"... On August 10, 1981, I was taken to the Vilnius prison... from there to the Smolensk prison... The soldiers who guarded us were very cruel... On September 22, we were brought to the city of Bakal in the southern Urals, 200-250 kilometers west from Čeliabinsk.

— than the disintegration of families, and 116 times — than hooliganism. The absolute majority of the authors of atheistic articles have not published a single item on the subject of social ills.

"This short review covers only a small portion of Skuodis' scholarly work... A popularized version, including the main statistical data and the chief conclusions, is imperative..."

A Study of Historic Importance

"Obviously, Skuodis' undertaking was made very difficult by the immense amount of materials on hand and the length of the period under study. The author himself critically refers to some shortcomings. Some philosophical articles, especially by younger authors, probably do not belong to the list of atheistic items, since their atheistic character is questionable. On the other hand, their inclusion may serve as a warning that it is very difficult to preserve one's good name while collaborating with the official culture. The title of the study is not completely accurate, since the concept of 'spiritual genocide' includes not only the destruction of religious views, but also of historical memory in the consciousness of the young generation, as well as russification, etc. The author may have planned to cover these subjects on other studies.

"*The Spiritual Genocide in Lithuania* was created in the very epicenter of historical events. Such a work may correct 'history itself', concludes the reviewer of Skuodis' study.

"Back in Vilnius, I fainted and fell twice. My hand was badly injured... My request for medical assistance was completely disregarded..."

"The camp where I am at present is supposed to house 700-750 people, but at present it contains 1500 inmates, most of them drug-addicts. The environment is very depressing. The criminal element is in charge of everything — they strip those who have better clothes, anyone who resists is beaten up... My pillow, bed-sheet, socks, handkerchieves were stolen... We get seven rubles a month, minus deductions for lost articles. The camp store sells only plain candies and margarine. I work as an electrician. They demand that all my correspondence be written in Russian; letters in Lithuanian will not be let through..."

The address of Vytautas Vaičiūnas is: 456902 Čeliabinskaja obl. g. Bakal 2, ucr p/c JAV 48/9-10-100.

(undated)

Mečislovas Jurevičius (member of the Lithuanian Helsinki Group, was sentenced on June 25, 1981, to three years in strict regime camps)

"... This beloved and blood-soaked land is very dear to us, Lithuanians and Catholics, because it has absorbed so much sacrifice and suffering... The atheists are trying to tear out the Catholic faith from the Lithuanian hearts, but their efforts are in vain... We should thank the atheists for this persecution, because it actually strengthens the faith..."

"On August 5 I was moved from Vilnius for a new 'Road to Calvary'. The conditions are inhuman. In prison, I was locked up with all kinds of criminals.

In Voronezh, thieves robbed me of my last warm underwear... You can imagine the state of my health, which was not too good even before my imprisonment... All is in the hands of God..."

The address of M. Jurevičius is: 456870 Čeliabinskaja obl., g. Kystym, ucr. JAV 48/10-3).

(September 29, 1981)

Viktoras Petkus (member of the Lithuanian Helsinki Group, was sentenced in July, 1978, to 15 years of imprisonment and exile)

"... I received your letter of February 20 on May 19. My letter to you may also travel three months... On February 23, I sent a 52-page letter about Thomism and neo-thomism in philosophy and about their impact on Lithuanian literature; on April 2nd I was told that the letter was confiscated, because it allegedly contained ideologically harmful expressions..."

"... I had a uniquely beautiful experience. Following the death of Pope Paul VI, some

forty thieves and other individuals suffering a common fate asked me to tell them about the Pops and explain the difference between the Catholic and Russian Orthodox faiths. I tried to meet their request by relying on the Russian philosopher Vladimir Solovyov (1853-1900), whose ideas should be more compatible to them. How they would grow silent and listen to me for hours, totally absorbed, and then would shower me with questions! And I shall never forget how several of them got together in a corner and worked on something the entire afternoon. After supper, they presented to me a cross which they 'knitted' from an unravelled nylon stocking, in gratitude for my sharing the information with them. I probably never had a more precious gift in my entire life..."

Julius Sasnauskas (sentenced on September 18, 1980, to 18 months in jail and 5 years of internal exile for his activity in the unofficial press. He is now in exile: 636600 Tomskaja oblast, posiolok Parabel', Ulica Sovietskaja No. 147a)

"... Love of God or of one's country can never be abstract — it is by our actions that we bear witness of that love's existence in our hearts... More and more young people today wish to prove their faithfulness to God and to the Fatherland. Let them devote themselves, let them study and work — patiently, responsibly, and with love. All this requires a sacrifice that is as great as being in prison.

"... There are not many local oldtimers in Parabel'; most people here are newcomers, fortune-seekers. These people are alienated, they are drowning in their own cares. Their life is not easy, of course, and they look for solace in alcohol only. 'And what does a Russian Ivan need? Bread and vodka, nothing else!' — they reply. Of course, this is not the whole picture, I have also met excellent, cultural individuals... But anarchy and arbitrariness abound here, and it seems that nobody is trying to change anything..."

"... Can we ever find the true values and genuine happiness without ever having experienced suffering, hardships, and loss?... Where are we heading for, what will we leave to the future generations?... A devastated environment, the hereditary mental diseases, the laws of hate, the other ills of our era? The spiritual crippling of human beings has today acquired unprecedented proportions, something which is especially noticeable around here... The way out of this blind alley is through a struggle for the great humanitarian values, through a self-renewal in the light of faith".

(September 1981)

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL INFORMATION

US Congress Demands the Release of Skuodis

The House of Representatives on May 4, 1982 passed Resolution No. 200, demanding the release of a Lithuanian political prisoner Benedict Scott - Vytautas Skuodis. The resolution states:

"Whereas Benedict Scott (Vytautas Skuodis) was born on March 21, 1929, in Chicago, Illinois, and is by right of birth a citizen of the United States;

"Whereas Benedict Scott and his parents emigrated in 1930 from the United States to the independent Republic of Lithuania, which in June 1940 was illegally invaded and forcibly annexed by the Soviet Union;

"Whereas Benedict Scott is a highly respected scientist who has served on the faculty of the University of Vilnius as a lecturer in hydrology and geological engineering, and who was a founder of environment protection group in Lithuania;

"Whereas Benedict Scott, who has been an astute observer of the injustices in Soviet life and of the anti-Lithuanian policies of the Government of the Soviet Union, fully supported the work of the Lithuanian national and religious movements by writing a manuscript entitled "Spiritual Genocide in Lithuania", assisting in the work of the Catholic Committee for Defense of Believers' Rights in Lithuania, and by joining the Lithuanian Helsinki Group";

Further the resolution states, that B. Scott was arrested on January 9, 1980 and sentenced on December 22, 1980 to seven years in a hard labor camp and five years in internal exile. He is serving his sentence in a Soviet prison camp in Mordovian A.S.S.R., in the Soviet Union. The resolution reminds, that the United States has never recognized the illegal annexation of Lithuania and that Congress supports the right of self determination for Lithuania.

Therefore, the House of Representatives decided that "the President of the United States should 1) express to the Government of the Soviet Union the deep concern and opposition of the United States with respect to the unjust imprisonment of Benedict Scott (Vytautas Skuodis) by such Government; and 2) take every appropriate action to secure the release from prison of this American citizen and the emigration of Benedict Scott and family from the Soviet Union to a country of its choice".

Copies of this resolution were sent to the President of the United States, the Secretary of State of the U.S., the U.S. Ambassador to the United Nations, the Chairman of the Presidium of the Supreme Soviet, the Soviet Ambassador to the U.S., V. Skuodis, his family and the Lithuanian Helsinki Group.

This resolution is concurrent: a similar resolution (No. 198) was passed by the U.S. Senate in September, 1981.

Lithuanian Editors in American Communications Media

The Lithuanian American Council is collecting information about Americans of Lithuanian descent who are working as editors in American newspapers, radio or TV stations. Persons having such information are asked to send their names and addresses to the Lithuanian American Council, 2606 W. 63rd Street, Chicago, IL 60632.

Meeting with the Editors of Ethnic Papers

On May 5, 1982, the Lithuanian American Council organized a luncheon meeting with editors of local ethnic newspapers. Taking part were Mr. Jan Krawiec, editor in chief of

"Dziennik Zwiazkowy", Rev. J. Swyschuk and Mrs. I. Gorchynsky, editors of the Ukrainian "The New Star", and Mr. J. Kacera, Dr. V. Stranecky and E. Petrik, editors of the Czech daily paper, "Denni Hlasatel". They had friendly discussions with the leaders of the Lithuanian American Council, Dr. K. Sidlauskas, President, G.J. Lazauskas, Secretary General and Rev. J. Prunskis, Director of Information, concerning cooperation among the ethnic groups, especially regarding the liberation of the enslaved lands of their fathers.

Hunger Strike for Reunion of Family

Maria Jurgutis, a Lithuanian librarian in Vilnius, on May 11, 1982, traveled to Moscow to join the five others who are on hunger strike requesting visas to emigrate to the West where other family members reside. The strike began on May 10th and most of the participants indicated that they are ready to die unless officials issue visas to enable them to join their relatives. The husband of Mrs. Jurgutis, a composer, choir director, resides in Chicago. He defected in 1974 during a trip to Yugoslavia. The couple has a 17 year old daughter. All efforts of Mr. Jurgutis to get his wife and daughter from behind the Iron Curtain have been to no avail.

The New Aims of the Lithuanian American Council

The officers of the Lithuanian American Council at their monthly meeting on April 2, 1982, deliberated the plans of action proposed by Dr. J. Valaitis. Propositions to support President Reagan and Secretary of State Haig in their sanction policy against Poland until the present oppression against the democratic tendencies of the Polish people will be revoked was favorably accepted. The Lithuanian American Council will encourage the political activity of Lithuanians in the United States, aiming in the future to have a Lithuanian in the U.S. Congress.

The Lithuanian American Council will make effort to bring greater unity to the activities of the central institutions aiming to liberate Lithuania, supporting the idea of having common conferences of these institutions. There is a need to more actively organize the fund raising activities which support the Lithuanian American Council's work. The Lithuanian American Council will approve all positive activities of patriotic Lithuanian movements, leading unrelentless fight against Soviet oppression.

The Lithuanian American Council approved the donation of \$500 towards the restoration of the building of the Lithuanian legation. After T. Blinstrubas' report concerning his meeting with the leaders of the St. Petersburg, Florida chapter of the Lithuanian American Council, the necessity to organize help for those Lithuanians who are unjustly accused of collaborating with the Nazis during war crimes was stressed.

Artists from Lithuania

The government of Australia has sent an inquiry to the local Baltic committee concerning artists who come from the Baltic states to perform in Australia. The Australian government stated that it does not recognize the incorporation of the Baltic States into the Soviet Union and the invitations for these artists from the Baltic region is causing confusion.

In view of the inquiry of the Lithuanian immigrants in Australia regarding this problem, the Lithuanian American Council reiterated the previous decision, made by the central

institutions working towards Lithuania's liberation, that Lithuanians, residing in the free world can have private bonds and relations with persons living in occupied countries, but they have to avoid any contact that might be detrimental to the continuation of the idea of Lithuanian independence or that would be harmful to the efforts to liberate the country from Soviet occupation. The Lithuanian American Council reminded of the obligation to abstain from relations that have caused concern for the Australian government.

Complaints to the White House

Mr. Kazys Sidlauskas, President of the Lithuanian American Council, has sent a letter to the Honorable Edwin Meese II, Counsellor to the President, regarding the unacceptable activities of the Office of Special Investigation. The OSI is collaborating with the Soviet KGB and is sending U.S. Government officials into the territories of the Baltic States, forcefully annexed by the Soviet Union, disregarding the fact that the U.S. Government does not recognize the illegal incorporation of the Baltic States into the Soviet Union, and disregarding the fact that the State Department documents have exposed the Soviet disinformation and forgery of documents.

The OSI connection with the KGB destroys trust in the American system of justice and exposes some of the refugees to the blackmail of the KGB. This situation calls for an immediate investigation by the U.S. Congress and by the FBI. The funds allocated to the OSI should be better used in fighting against Soviet subversion.

A Conference on Communist Atrocities

The Inter-American Institute of Political Science and the Collegiate Association for Research of Principles on April 3, 1982, organized a conference of community leaders in Chicago. Guest speakers were: Mr. H. Portell-Villa, former professor at the Havana University, Mr. E. Rigas Galant, Ambassador of San Salvador in Washington and others. They informed about the marxist aggression and communist atrocities in El Salvador, Vietnam and other countries. This was confirmed by a documentary film shown during the conference. Rev. J. Prunskis, representative of the Lithuanian American Council, reminded the participants of the conference about the oppression in Lithuania, occupied by the Soviet Union, and informed about certain injustices, described in the underground press of Lithuania.

Hunger Strike in Moscow

A Lithuanian, Marija Jurgutienė, wife of composer, Aloyzas Jurgutis, who in 1974 escaped from Soviet-occupied Lithuania, is on a hunger strike in Moscow in protest against the refusal of Soviet authorities for the past 8 years to issue her and her daughter, Daina, an exit visa to join their husband and father in the U.S. Mr. Kazys Sidlauskas, President of the Lithuanian American Council, sent a telegram and later a longer letter to President Ronald Reagan and Secretary of State Alexander M. Haig, Jr., asking their intercession on behalf of Mrs. Jurgutis with the Soviet authorities, calling their attention to the fact that such a refusal is in violation of the Helsinki Final Act. Mr. Sidlauskas also asked that efforts be made for someone from the U.S. Embassy in Moscow to contact Mrs. Jurgutis who is staying with Mrs. Lorznsky. There is a danger for their safety as the KGB has already disconnected telephone communications there.

THOUSANDS PROTEST PERSECUTION OF YOUTH IN LITHUANIA

A statement to the First Secretary of the Lithuanian SSR Communist Party, Petras Criskevicius, protesting persecution of young people for religion in that predominantly Roman Catholic republic was signed by 18,341 believers, according to Lithuanian Information Center of Brooklyn.

The statement on government encroachment on believers' rights appears in the 51st issue of the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, dated March 19, 1982 — the 10th anniversary since the inception of the *Chronicle*, Soviet Lithuania's oldest and most authoritative underground publication. The latest issue has just reached the West.

"We, the youth and believers of Lithuania, wish to draw the Party's attention to the vulgar and unethical attacks against believing youth by Soviet authorities," begins the statement.

Authorities have resorted to direct assaults against the faithful as evidenced by incidents cited in the statement.

Vacationing youngsters, practicing Catholics, were detained by drunken militiamen on August 10, 1981 outside of Vilnius, the capital of Lithuania. Some of the girls were threatened with rape. Two students — Alfonsas Vinclovas and Audrone Ginkute were expelled from the University of Vilnius as a result of the incident.

Ten days later, security agents interrupted a camping trip of another group of high school students from Kybartai. The campers were herded into buses and taken into custody. Miss Bernadeta Maliskaitė and Miss Onute Šarakauskaitė were charged with catechizing children and as a result detained for three days and then fined 50 rubles apiece.

Official efforts to repress religious revival are especially apparent in attempts to obstruct visits to popular shrines in Lithuania. On October 25, 1981, Mr. Albinas Chščenavičius was enroute with family and friends to Šiluva, a famous Marian shrine. His car was stopped by the militia and forbidden to go further. When the younger passengers threatened to to Šiluva on foot, they were dragged to the militia car by force. Mr. and Mrs. Chščenavičius tried to stop the car and were injured in the process. One of the youngsters apprehended by the militia, Rimantas Jasinskas, was kicked and beaten. Mr. Chščenavičius was placed in jail for 7 days and his wife — fined.

Kęstutis Vareikonis was arrested with no explanation by the militia while walking to Šiluva on October 25, 1981. He was ridiculed, interrogated and fined 10 rubles.

Security police raided the Kelmelis apartment in Vilkaviskis on November 14, 1981. Some classmates had gathered there for a birthday celebration. They were taken into police custody, but released a few hours later, when one of the detainees required emergency medical assistance.

In addition to direct assaults on believers in Lithuania, the state favors officials pressures and discrimination against believers. Miss Zita Vizbergaitė, Miss Ramunė Butkeviciūtė and Miss Dalia Dambrauskaitė were denied their diplomas on account of their religious beliefs. Miss Marija Velyvytė was threatened with expulsion from P. Mažylis medical school in Kaunas for being a devout Catholic.

A demonstration in support of this hunger strike took place in Washington, D.C., on May 24, 1982 in front of the Russian Embassy.

"These are only a few examples..." assert the signatories. "Reality forces us to raise the question: where do we live? We are told that we are the citizens of the most democratic nation on earth, but thus far democracy is seen only on paper... On what grounds is

believing youth denied the right to leisure or to strengthen its beliefs?"

The statement was circulated throughout Lithuania and signed by representatives of 43 different localities, according to the *Chronicle*.

L.L.C.

PRISONERS' STRIKE IN PERM'S CAMP

Mistreatment of Iešmantas, Pečeliūnas, Orlov and Sheharanskii

"Seven kilometers away from the Vsesviatskoya station, surrounded by the taiga, stands one of the many camps of the Gulag archipelago — VS-389-35, where Povilas Pečeliūnas, Gintautas Iešmantas, Yuri Orlov, Sheharanskii, and others are imprisoned. These camps of the Perm' area are the worst factories of spiritual terror. The prisoners' bodies are surrounded by seven rows of barbed wire, while their souls are enmeshed in an unbelievable complex net of spying, betrayal, shadowing, and humiliation. The slavlike, meaningless, long-hour labor saps the body. Communist education is manifest here in various forms... Special laws are in force here. Zealous informers and provocateurs are rewarded (additional visitors, packages), while those who do honest work can only hope that they don't lose their minimal wages. Disobedient prisoners are constantly

persecuted. Gintautas Iešmantas is a special target of revenge. His poems are constantly confiscated. Povilas Pečeliūnas receives constant attention from a KGB agent from Vilnius, who has promised to review his case if he agreed to betray his former collaborators. Pečeliūnas has written to the LSSR Ministers' Council and to the USSR Procurator General, asking for a review of his case, but the last word belongs to the KGB! The KGB is taking special 'care' of the human rights' champion Sheharanskii. He is humiliated and hounded at every step. He is ordered to do the most difficult work, and is punished when his strength fails him.

"The prisoners staged a general strike in October, to mark the day of the political prisoner and to demand a political status. Fourteen prisoners of camp VS-389-35 joined this strike..."

(The *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 50, (December 8, 1981))

FRANCE REAFFIRMS NON-RECOGNITION OF MOSCOW'S ANNEXATION OF BALTIC STATES

France's Minister of Foreign Affairs, Claude Cheysson, has defined his country's position about the Baltic States. Answering to a written question, dated November 18, 1981, of Senator Jacques Moisson (Somme), who asked for a confirmation that France would continue to refuse to recognize the annexation of the Baltic States by the USSR, M. Cheysson made this clear-cut reply:

"France has not recognized the annexation of the States of Latvia, Estonia and Lithuania by the USSR in 1940. Since then, it has not extended any recognition, either expressly or tacitly. This attitude was confirmed in 1975, at the time of the signing of the Helsinki Final

Act, by the President of the Republic, when he indicated that: 'In the view of France, the texts signed (here) do not imply the recognition of situations, which it would not have recognized otherwise'..."

The statement of the French Foreign Minister was published in the *Journal Officiel* (December 17, 1981, p. 4320, Senate debate of December 16, 1981).

The Alliance is a Fraternal Benefit society, organized and conducted solely for the mutual benefit of its members and their beneficiaries and not for profit.

Does the interest on your savings account in a bank give you adequate protection against inflation? Probably not. We have a much better solution for your money management. You are hereby invited to become a member of

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

This is what we have to offer:

1. **9% INTEREST ON REGULAR** "day of deposit to day of withdrawal" passbook savings accounts. (That's 50% better than in most of the banks).
2. **12% INTEREST ON Credit Union Share Certificates** in \$500 units that are especially attractive to small depositors.
3. **HIGHEST CURRENT INTEREST ON MONEY MARKET CERTIFICATES.**
4. **ALL-SAVER CERTIFICATES** with tax free interest.
5. **TAX EXEMPT IRA Accounts.**
6. **\$100,000 INSURANCE** on every account.
7. **CONVENIENT LOANS** to all members at the lowest possible rates.
8. **FINANCIAL ADVICE** to you and your family — free of charge.

The KASA Lithuanian Credit Union in less than 2 years has reached more than 3 million dollars in deposits! Through advertising, donations and services it helps the Lithuanian community and its individual members.

Come in, write or phone to become a member of KASA LITHUANIAN CREDIT UNION, 88-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-8796.

For your convenience our offices are open every working day from 9 AM till 9 in the evening. Fridays till 5 PM and Saturdays till 5 PM.

WE HOPE TO SEE YOU SOON!

PETRAS PAULAITIS — 35 YEARS OF GULAG

Estonian Human Rights Activist
describes Lithuanian Camp Veteran

The author of this article, Sergei Soldatov, born in 1933, is one of the outstanding members of the Estonian democratic movement. This group had published in 1972 a memorandum addressed to the U.N.O. and a letter to its Secretary General Kurt Waldheim. In these documents they demand independence for Estonia, Latvia and Lithuania. In October, 1975, five members of the group were sentenced. Soldatov was sentenced to six years in the camps, which he completed in 1981; he was compelled to emigrate in May, 1981, and now resides in Munich. His son Alexander, who protested against his father's sentencing, was sentenced to five years. Alexander was released in August, 1981, but still lives in Estonia. Petras Paulaitis, the subject of his article, is one of the most distinguished Lithuanian "prisoners of conscience".

December of 1975... Following the verdict of the Supreme Court of the Estonian SSR, I am on the way to one of the Soviet strict-regime camps to serve a long-term sentence for participation in the Estonian and all-Union democratic movement... A week later they have brought me to the gate of Camp 17 in Zubovo-Poliensk raion, Mordovian ASSR... Soon I am accepted into the brotherhood of the prisoners... They tell me: "On the occasion of your arrival — a banquet at Peter's. Don't be late!"

"Behind Bars Almost Since the End of the War..."

I follow the instructions, but keep thinking: Who is this Peter? In the evening, Miša Kheifetz takes me to a tall, lean man with somewhat sad, large grey eyes, and says: "Get acquainted! It's Petras — the Lithuanian patriot. He's been behind bars almost since the end of the war".

Paulaitis — an "Unofficial Red Cross"

... Stunned, refusing to believe my own ears and eyes, I stare for several seconds at my new acquaintance. More than thirty years have passed since the end of the war! Then I give him a firm handshake... We all sit down on his bed... Our modest party begins. I watch Petras attentively. Before me is a man who does not use his authority to overwhelm anyone, who does not impose his opinions, a man of intelligence, modest, gentle, with a sense of subtle humor. Yet, obviously, a very firm man, unbending where his fundamentals are concerned. Later I found out that in the camps Petras was a sort of secret "Red Cross" — he organized assistance to needy sick prisoners, to those who were deprived of the right to use the camp store, to the recent arrivals from prison, and others.

Later we were separated by it... I met Petras again in August 1980. We became even closer friends during those years.

Concern About Lithuania's Fate and Situation in the West

Although advanced in years, Petras kept improving his proficiency in Italian. Each evening he was reading Lithuanian books or Italian texts... I must be grateful to Petras for being able to read uncomplicated Italian texts. Each Wednesday we drank a leisurely glass of tea and shared everything that had accumulated in our hearts... Petras would tell me about his life; he emoted about Lithuania's fate and had bitter words on the situation in the West. He was profoundly moved by the fate of the Lithuanian patriots

— Gajauskas, Petkus, Jaskūnas, Simutis, Lapientis, Gimbutas, Stasaitis, and many others. He was especially worried about Nijolė Sadūnaitė, who was then living in exile and corresponded with us...

Historical Optimism and Faith in God

... Despite the difficult conditions, Petras was concerned with all his heart about the fate of his fatherland. A bright historical optimism and a profound faith in God's providence were typical for him. He was a great lover of nature, plants and especially, flowers. After long conflicts and quarrels with the camp administration, he prevailed and planted a small patch behind the barracks with sorrel, which he made available for everybody. He planted several beds with flowers under the windows of the medical section...

Protests Against Seizure of Lithuania

Petras Paulaitis was born June 29, 1904, in Jurbarkas. He graduated from high school with commendation, and having received a scholarship, went to study theology and philosophy in the Catholic University of Milan. Thereafter he worked at the Lithuanian Legation in Lisbon and as a teacher in Austria. In 1939 he returned to Lithuania, where he taught in the Jurbarkas high school. The events of 1940 left him indignant. He protested publicly more than once against the seizure of Lithuania and evaded arrest only by escaping. During the German occupation he was arrested by the Gestapo, but also managed to escape.

Twenty-Five Year Sentence

In the postwar period, Paulaitis took part in the resistance struggle, centering his efforts on the underground press. He was arrested (by the Soviets) in 1947 and sentenced to 25 years of imprisonment. Next came life in Stalin's terrible camps of Taisēt and Norilsk. "Krushchev's thaw" followed and in 1956 the Commission of the USSR Supreme Presidium released Paulaitis after a superficial interrogation.

KNIGHTS OF LITHUANIA, MID-ATLANTIC DISTRICT, CONDUCTS LEADERSHIP SEMINAR

On May 1, 1982, the Mid-Atlantic District of the Knights of Lithuania conducted a leadership seminar for officers of its various councils. The seminar, held at the Lithuanian Music Hall in Philadelphia, was attended by some 40 members. The program was developed to help the organization meet the challenges of change, especially with regard to its growth in size, both in membership and councils. The seminar was a means of learning, of getting to know what the Knights of Lithuania are all about, and how members can best serve its interest. It was intended to help members assume leading roles on their local council, district, and national levels.

The day began at 10:00 A.M. and ended at 5:00 P.M., with a short break for lunch. The bulk of the time was spent discussing the various phases of the Knights of Lithuania, how to improve council activities in those phases, and how to execute individual offices. For two hours in the morning and two hours in the afternoon, attendees split into four panels, by their personal choice. The panels consisted of Lithuanian Affairs, Lithuanian Traditions, Public Relations and Ritual. As the last

Re-arrested — Ten Additional Years

Petras managed to find a job as a stoker in a canned goods factory in Kaunas; later he worked as a watchman for a fox farm... But the Lithuanian party bigwigs, who had done away with thousands of guerillas, were suffering from a guilty conscience. They began looking for a pretext how to get rid of Paulaitis. One of the students who was associating with him informed against Paulaitis to the KGB and accused him of conducting "nationalist and anti-Soviet propaganda". In the fall of 1957, Paulaitis was returned to the camp to continue his 25 year term. Ten years were added to this term for "agitating students", according to the new case. 35 years of imprisonment! Petras spent the greater part of his term in strict-regime camps.

End of Term — Fall, 1982

... Paulaitis will finish serving his term in the fall of 1982 — very old, his health broken. He will end his servitude a heroic individual, who has suf-

fered much, who never bent his will and whose love for his country, Lithuania, is inextinguishable...

"The Pride of Lithuania and of Mankind"

On June 3, 1980, we held a festive celebration of the 76th anniversary of Petras at the 3rd camp in Mordovia. During my congratulatory remarks, I expressed the following idea: "If during the fatal year of 1939, Petras Paulaitis had returned to Italy, the world would have had a scholar like thousands of others. A villa would have arisen on Italian soil. Scholarly works that exist in the hundreds of thousands would have been written... But Petras decided to return to Lithuania. And, as a result, we, political prisoners, have a camp patriarch, and mankind has been enriched by a unique destiny that will shine as a beacon for many generations of patriots in various countries! For decisions that create a unique life!" One of the fellow prisoners added: "Petras Paulaitis is the pride of Lithuania and mankind!"

"PEOPLE HAVE THE RIGHT TO DISOBEY CRIMINAL LAWS" — BALYS GAJAUSKAS

The following two comments on the Soviet system were authored by Balys Gajauskas. In 1973, he completed a 25 year term for his participation in the postwar Lithuanian resistance. On April 14, 1978, he was sentenced again to 10 years in a corrective labor colony and five years of internal exile for alleged "anti-Soviet agitation and propaganda" — actually for collecting documentary material on the resistance movement.

Everything for the Empire

"When the bolsheviks enslave nations, they are not satisfied with the strengthening of their strategic position... They attempt a total subjugation of a nation's physical and spiritual resources. The occupying power pays special attention to our youths whom they are educating from the earliest age in the spirit of slavish submissiveness to Soviet ideology. The occupying power is trying to create its own clones, and the school is

menat to serve their purpose. The social sciences in particular have become subjected to ideological demands and transformed into an instrument of bolshevik propaganda. The history of the Lithuanian nation is considered by the occupying power as harmful for its interests and is hardly taught in schools. The few crumbs (of Lithuanian history) that are accessible to young Lithuanians have been transformed into an appendix to the history of the Russian empire. Bolsheviki regard Lithuanian history as hostile propaganda and (the pages of that history) frequently appear (as incriminating evidence) in the courts of the occupying power.

"The young people are systematically conditioned in Communist Youth organizations and atheistic circles, in which membership is compulsory. The young generation is very much isolated from the free world, because the young people might become 'infected' with the ideas of freedom and demand rights, which are enjoyed by the young in the West. The bolsheviks not only wish to tame the young, but also to enlist them in the spreading of their ideology. They think that after a few decades this young generation will be the new society — obedient, meek and not even contemplating to resist the system, because they will consider the situation as normal. "The cultural life (in Lithuania) has become state regulated and has been adapted to the purposes of the occupying power. Literature, art, music and other areas of culture have become permeated by ideology and are dutybound to express bolshevik ideas".

The People and the Law

"... The people of the Soviet Union, who produce material goods, have no rights to the fruits of their labor. All they can do is to be passive observers of how these goods are distributed and be content with crumbs which the State deigns to toss to them. The State is the all-powerful master, who sets law wages. Meanwhile, the people have no right to protest against such a rightsless situation. Any determined protest is met with cruel reprisals. The numerous prisons and concentration camps serve the same purpose.

"They try with ceaseless propaganda to convince the people that they live well, while the citizens of other countries starve. Therefore we should not demand anything.

Sister Joseph

A GOLDEN JUBILEE CELEBRATION

Sister Mary Joseph Kizevičiūtė of St. Mary's Villa, Elmhurst, Pennsylvania, celebrated her Golden Jubilee as a Sister of Jesus Crucified and the Sorrowful Mother on May 22, 1982.

Presiding at a special con-celebrated Mass of Thanksgiving were Msgr. Vytautas Balčiūnas of Putnam, Connecticut, Rev. Leo Cummings, chaplain at St. Mary's Villa, and Rev. Stanley Norbutas, resident priest at the Villa Guest House.

Rev. Sister M. Annuciata, Sisters Ruth, Celestine and Claudia from the Motherhouse in Brockton, Massachusetts, besides the Sisters of Jesus Crucified residing at the nearby missions in Pennsylvania, attended the Services. Under the direction of Sister Celestine the Sisters participated in the choral rendition of the Liturgy.

A special meal for the occasion, served in the All-Purpose Room of the nursing home was catered by Daniel Benson and Family. After a few words of greeting spoken by Msgr. V. Bal-

čiūnas and Sister M. Annuciata, a Sing-a-Long completed the day's celebration.

Sister Mary Joseph, born Cornelia Kizevičiūtė in Šiauliai, Lithuania, left her native land to join the Franciscan Sisters of the Sacred Heart in Lyon, France, where she persevered for 23 years. At the suggestion of Msgr. V. Balčiūnas, Sister M. Joseph immigrated to America to join the Sisters of Jesus Crucified. She was accepted by Sister M. Annuciata in 1955, July 26th at Our Lady of Sorrows Convent in Brockton, Massachusetts where she made her religious profession.

While residing at the Motherhouse Sister M. Joseph served as a nurses aid at St. Joseph's Manor before coming to continue her services at St. Mary's Villa Nursing Home.

Sister Joseph has relatives living in Maine and Massachusetts, and a sister, Xaviera Sasnauskas living in Kaunas, Lithuania, whom she visited in 1978.

MOTHER — DAUGHTER COMMUNION BREAKFAST HELD

Altar and Rosary Society of St. Francis Church, Miners Mills, held its annual Mother and Daughter Communion Breakfast in the church hall.

Invocation was given by Rev. John J. Kazlauskas. Chairman of the event was Frances Norakus and corsages were made by

Vickie Kwiatkoski.

Recently the society presented a recognition gift to each participant of the First Holy Communion class of the parish. The two elder members, Albina Montville and Helen Marconi, presented a bouquet of pink and white carnations at the statue of the Blessed Virgin.

KOVALOV SENT TO EXILE

Kovalyov Sent into Exile
Sergei Kovalyov was sent to Chistopol prison to exile in Matrosov village, Tenkin district, Magadan region, USSR *News Brief* (January 31, 1982) reports. Kovalyov, a Russian scientist, was tried and sentenced in

Can there be any justification of poverty in such a country as the Soviet Union, which is rich in natural resources and fertile lands? The answer is — no! And this poverty constitutes the greatest crime against the people.

"The ruling circle of the Bolshevik party is doing all it can to, retain the monopoly of power, which enables it to subject the people. The rulers have encircled themselves with a tall fence of laws and of the articles of the penal code. Any free thought, any demand of rights brings the threat of the penal code — keep your mouths shut, don't dare to speak up! If you do otherwise, you'll be breaking the laws! And yet those laws are criminal, because they are directed against the people, and therefore the people have the moral right to disregard them. Laws must serve the people, and not the interest and privileges of a small clique of arbitrary rulers".

Vilnius, the capital of Lithuania, on December 9-12, 1975, for helping the Lithuanian patriots and Catholics to publicize their cause. The trial led to some confrontations between Lithuanian sympathizers of Kovalyov and the KGB. According to *The Chronicle of the Lithuanian Catholic Church* (No. 21, January 25, 1976), Kovalyov's trial had a positive effect by further cementing the ties between Lithuanian patriots and the Russian human rights activists. "When the Russian scientist S. Kovalyov returns from prison, we shall meet him as our brother and best friend", the *Chronicle* writes.

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 5 dol. per year. The readers of Garsas are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Loretta I. Stukas,
National President

WYOMING KLONIO ŽINIOS

Firefighters view blast's aftermath

PLAINS HOME RIPPED BY BLAST; 3 INJURED

An explosion ripped through a home at 89 Abbot St., Plains Township, in the afternoon of May 21st, injuring a 4-year-old girl and her grandparents.

Admitted to General Hospital were John W. and Mary Kozerski, 35 Hilldale Ave., Plains, and Kelly Kozerski.

Mr. and Mrs. Kozerski and Kelly were listed in fair condition that same night at the hospital. Hospital personnel reported Mr. and Mrs. Kozerski suffered multiple contusions and concussions while the girl sustained first-degree burns of both hands.

The couple was babysitting for their granddaughter when the explosion occurred. The occupants of the dwelling, John and Jackie Kozerski, were not at home at the time and two other children were in school.

The home was damaged

heavily by the explosion, and all four walls were blown out by the blast.

It is believed that an accumulation of gas in the home caused the explosion. According to reports, a construction crew had cut down a tree at the side of the structure and the tree apparently fell on top of a gas main. The line ruptured and gas began seeping into the dwelling either through a pipe or a sewer.

What triggered the explosion has not been determined.

After the explosion, neighborhood residents removed the child and her grandparents from the home.

Following the explosion, a small fire erupted inside the residence.

Mr. and Mrs. Kozerski are Secretary and President, respectively, of LCA Lodge 212 in Plains.

THE 68TH LITHUANIAN DAY

The 68th Annual Lithuanian Day, will be held at Lakewood Park, Barnesville, Penna. Sunday August 15th. Pre-Lithuanian Day Banquet will be held at Annunciation Hall, Frackville, Pa. Sat. August 14, 1982. Proceeds from this affair will be for the Lithuanian Cultural Center and Museum which will be established in Frackville, Pa. and dedicated in September, 1982.

Chairman for this year's affair will be Edmund Carlitus, Co-Chairman, William Cebulskie, Secretary, Anne Carlitus, Treasurer, Helen Chesko, Spiritual advisor, Rev. Algimantas Bartkus. Chairman for the Banquet will be Joseph Yezulinas.

Honored at the banquet will be Anna Klizas Wargo, National Cultural Chairman of the

Knights of Lithuania and one of the founders of the Anthracite Council of the Knights of Lithuania. Also honored will be Stanley J. Vaičaitis, founder and director of the Schuylkill County Lithuanian Chorus "Žarija". Vitalis Žukauskas of New York will entertain along with the "Harmonija Quartet" of New York.

Featured in the program on Sunday at Lakewood Park along with Mr. Žukauskas and the Harmonija Quartet will be the Liepsna Lithuanian Dancers of Elizabeth, New Jersey, the Junior Knights of Frackville and New Philadelphia and the Žarija Choir.

For further information contact the secretary, Mrs. Anne Carlitus, PO Box 192, Ringtown, Pa. 17967.

May crowning services were held recently at St. Casimir's Church, Pittston. Pictured, front row from left, Rachel Tempelin, Christal Kutchkus, crownbearer, Theresa Stravinski, May Queen, Marie Lynch and Diane Walsh. Father Peter Alisuskas is pastor of St. Casimir's.

COMMUNION BREAKFAST

Plans are progressing for the annual Father-Son Communion Breakfast to be held by the Holy Name Society of St. Casimir's Church, Pittston, Sunday morning June 20 in the church hall. The breakfast will follow the 9 o'clock Mass which will be celebrated by Father Peter Alisuskas, pastor and moderator of the society.

Chairmen Pep Orlando and George Nagy report that District

DR. ALBERT J. VALIBUS, FORMER MEDICAL EXAMINER OF L.C.A., DIED JUNE 1ST, 1982

A semi-retired Kingston physician who was badly beaten by an intruder who allegedly murdered his live-in housekeeper last year, died June 1st at Valley Crest.

Luzerne County Coroner Dr. George E. Hudock Jr. ruled that Dr. Albert J. Valibus, 80, of 136 Bennett St., died from natural causes. The coroner said death was in no way a result of the Nov. 24, 1981 assault at his home.

Valibus had been a patient at the nursing home two months. Until entering Valley Crest he had been a patient at Nesbitt Memorial Hospital, Kingston, where he was admitted after his beating.

Police contend Bernard M. Karash Jr. had tied and beaten Valibus in a second-floor bedroom and killed the 63-year-old housekeeper, Julia Petroski, in the living room of the house.

Karash, who escaped from Luzerne County Prison three days before the murder, was arrested in Columbia, S.C., Dec. 12, 1981.

A physician for more than 50 years, Dr. Valibus served a term as state representative in 1932 and had been the state medical officer for the Catholic War Veterans for

Attorney Robert J. Gillespie will be the principal speaker. D.A. Gillespie is a native of Hazleton and has served as Luzerne County District Attorney since his appointment to that office in January, 1982.

All men of the parish are invited to attend this sitdown breakfast and may make reservations with any member of the committee before June 13.

Members assisting with arrangements are: Frank Keder, Joseph Rinkavage, Peter Menn, Leo Butsavage, Stanley Ambromovage, Frank Gerosky, Al Bartush, Larry Burdett, Bill Carey, Al Chepalis, Al Kishkis, Cas Kizis Sr., John Kwasiak, Al Savakinas, Al Smelster, Ralph Tribendis and Joseph Valvonis.

Men will assemble in the church hall at 8:45 so they can proceed to the church in a body.

The Sacrament of Holy Eucharist was administered by Msgr. Frank Yashkas at St. Ann's Church, Luzerne. Mrs. Bernadine Peterlini instructed and prepared the children. The communicants assisted in the celebration of the Mass. John Bugdonovich and Kristen Monico gave the readings. Nikki Stackalis and Todd Zameraski presented the offertory gifts to the Altar. From left: Kristen Monico, Todd Zameraski, John Bugdonovich and Nikki Stackalis. Msgr. Yashkas is in the back. Msgr. Yashkas and his mother, Mrs. Agnes Yashkus, are members of LCA Lodge 17, Wilkes-Barre.

LCA MEMBERS

Mrs. Elizabeth Zailskas — Lodge 135 — 31 Wander Lane, Wantagh, N.Y. 11793. Died: April 18, 1982. Buried: April 21, 1982 St. John's Cemetery, Queens, N.Y.

Ona Sambulienė — Anna Sambula — Lodge 156 — 316 Washington Ave., Charleroi, Pa. 15022. Died: May 4, 1982.

John Peldūnas — Lodge 19 — 57 Elm Road, Newark, N.J. 07105. Died: May 7, 1982.

William Chemeski — Lodge 4 — 237 E. Center St., Shenan-

doah, Pa. 17976. Died: May 18, 1982.

William E. Burke — Lodge 155 — 341 N. Sumner Ave., Scranton, Pa., 18504. Died: May 21, 1982. Buried: May 25, 1982 Cathedral Cemetery, Scranton, Pa.

Julia Venskus — Lodge 301 — 140 Maurice Blvd., Rio Grande, N.J. 08242. Died: May 22, 1982.

Dr. Albert J. Valibus — Lodge 209 — 136 E. Bennett St., Kingston, Pa. 18704. Died: June 1, 1982. Buried: June 4, 1982 Holy Trinity Cemetery, Bear Creek, Pa.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės viršelis, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

OBITUARIES

Dr. Joseph Gavenonis

A former resident of Plymouth, Dr. Joseph P. Gavenonis, 64, of 4311 Avon Drive, Harrisburg, died May 14 in Polyclinic Medical Center, Harrisburg.

He was born in Plymouth, son of the late Andrew and Anna Savaiki Gavenonis, and was a Plymouth High School graduate Class of 1935. Dr. Gavenonis received his bachelor, masters and doctorate degrees in education from Penn State University.

He served in the U.S. Army during World War 2 and was a past state commander of the American Legion. He was supervisor for the Sullivan County public schools for 10 years. Dr. Gavenonis was employed by the Department of Education as director of the Veteran's education for Pennsylvania for the past 25 years. He was a director of the Ameri-

can Legion Keystone Boys State Camp, a member of St. Margaret Mary Church, Harrisburg and the Harrisburg Post VFW.

Surviving are his widow, the former Margaret Maginnis; daughters, Mrs. Nora Burridge, Springfield, Pa.; Margaret Mary Gavenonis, Boston, Mass.; son, Paul J. State College; one granddaughter; brother Leonard, Plymouth; sisters Mrs. Frank Lynn, Plymouth, Mrs. Anna Zalonis, Plymouth, a member of LCA Lodge 111.

Buried May 18 with a Mass of Christian Burial in St. Margaret Mary Church, Harrisburg. Interment in the Resurrection Cemetery, Harrisburg.

ANNUAL PICNIC

DATES SLATED

The annual picnic of St. Joseph's Church will be held June 24, 25 and 26 on the church grounds, Lackawanna Ave., Duryea. Rain or shine, all events will be held under tents.

Volunteers are needed for the various stands and parishioners willing to help are asked to contact Mrs. Marion Coolbaugh, chairman; Mrs. Beatrice Yucas and Mrs. Mary Salitis, co-chairmen.

Rev. George Truskauskas, honorary chairman, asks parishioners to be generous with their donations. Items are also needed for the basket of cheer. All donations must be in by Monday, June 21.

THE ANNUAL PICNIC

The annual picnic of St. Mary's Villa will be held at their picnic grounds in Elmhurst, Pa. on Sunday, June 20th from 11:30 to 7 P.M.

Dinners will be served beginning at noon.

Featured for the day are games, prizes, mini-flea market, bake sale, art exhibit and entertainment. The public is invited to this fund raising affair.